Цѣна 1 левъ.

ЖАЛОСТНА КНИЖКА,

по

ДѢЛБАТА НА МАКЕДОНИЯ.

ВЪЗЗВАНИЕ

НА (олицетворенна)

МАКЕДОНИЯ,

КЪМЪ

БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЪ:

ВРѢМЕ Е, ДА СЕ ПОМИРИ

СЪ

РУССИЯ,

АКО ИСКА МИРЕНЪ ЖИВОТЪ.

СТИХОТВОРЕНИЕ

НА

БИВ. УЧИЛ. ИНСПЕКТОРЪ: **Ив. Б. Шумковъ.**

ПЪРВО ИЗДАНИЕ.

(Съ 8 картини).

Който за мен' не се интересува,
Ни пакъ за мжкитѣ ми е узналъ:
Той за отечеството си неструва,
Че въ литаргия е заспалъ.
(Улиц. Македония.)

СОФИЯ
Печатница „Напрѣдъкъ"
1895.

ЖАЛОСТНА КНИЖКА,

по

ДѢЛБАТА НА МАКЕДОНИЯ.

ВЪЗЗВАНИЕ

НА (олицетворена)

МАКЕДОНИЯ,

КЪМЪ

БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЪ:

ВРѢМЕ Е, ДА С' ПОМИРИ

СЪ

РУССИЯ,

АК' ИСКА МИРЕНЪ ЖИВОТЪ.

СТИХОТВОРЕНИЕ

НА

БИВ. УЧИЛ. ИНСПЕКТОРЪ: **Ив. Б. Шумковъ.**

ИЗДАНИЕ ПЪРВО.

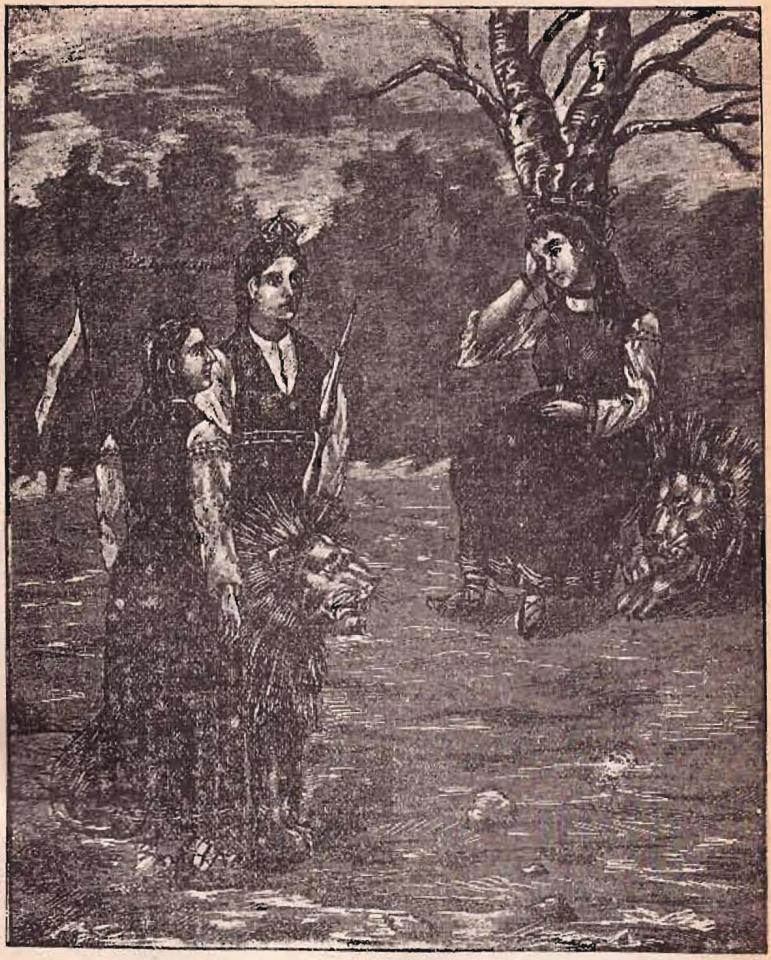
(Съ 8 картини).

Който за мен' не се интересува,
Ни пакъ за мжкитѣ ми е узналъ;
Той за отечеството си неструва,
Че въ литаргия е заспалъ.
(Улиц. Македония.)

СОФИЯ
Печатница „Напрѣдъкъ"
1895.

Прѣпечатването, безъ позволението на автора, е запретенно.

Авторъ:
ИВ. Б. ШУМКОВЪ.



Македония, Сестри!

Ora vides, mentem scripta videre dabunt.

Ахъ! сто вечъ петь вѣка, азъ поробена,
И въвъ тѣшки синджири обкованна!
Дойдете чада и ми помогнете,
Но пьрвѣ, съ Руссия се, помирете,
Че с'безврѣменнитѣ ви движения,
Ще ми принесете, сам' олелия!
Никакъ нѣм' да видж, азъ свободия,
Безъ покровителството на Руссия!
Туй свободнитѣ братя сам' го знаѫтъ,
Па защо, властитѣ имъ днесь го таѫтъ?

(Олиц. Македония).

Лицѣ зрѝши, умъ же открыютъ дѣла.

ПРѢДИСЛОВИЕ.

Като имахъ прѣдъ видъ, че и Македония е една отъ славянскитѣ, въ Балканский полуостровъ, страна; прѣдъ видъ, че до прѣди кратко врѣме (до 20—30 год.) много народности, по европейскитѣ държави, незнаехѫ, или же, по-добрѣ да кажѫ, нежелаехѫ — съ исключение на русский народъ — да се запознаѭтъ съ незавидното положение на българитѣ, въ Балканский полуостровъ, а най-паче, за злощастната и дѣлимата вече Македония; прѣдъ видъ, че на българитѣ, въ тѫзи изоставена страна, въ течение на XIX вѣкъ обстоятелствата и политиката, европейска, не имъ допуснахѫ да се възползуватъ: както съ правата на черковния бъл. въпросъ, а тъй сѫщо и съ подобряването на политическия си животъ; прѣдъ видъ, че не бѣхъ прочелъ, нито пакъ даже чулъ, да се срѣща, въ какво-годѣ, списание — освѣнъ Ю. Венелина, Гилфердинга, Иречика, Дринова, Офейковъ и др. нѣкои русски списатели и то, миноходомъ — особенно за Македония, кратко поне описание за плачевното положение на българский народъ въ тѫзи страна, нито пакъ да се позанимае, по обширно нѣкой отъ ученитѣ българи, който въ сѫщность да прѣдстави положението и животътъ на македонскитѣ българи, и тѣхнитѣ непрѣривни, противъ тѣхъ, клѣвети на: гръци, цинцари, арнаути, католици, протестани, сърби, гръмомани и всѣкакъвъ родъ, противъ тѣхъ, гонения, а напротивъ, случило ми се, много пѫти, да прочетѫ и чуѫ, изъ устата на стари нѣкои доморасли бъл. литератори да казватъ: „отвъдъ десния брѣгъ на р. Вардаръ и отъ г. Велесъ нататъкъ нѣма българи“. При това, неодавна, и нѣкой млади публицисти — храни Боже, като Свирчовци и Стояновци и тѣмъ подобни, — които смѣло и безочливо се провикватъ и, чрѣзъ вѣстницитѣ си, твърдятъ

че: „въ Македония населението, т. е. българитѣ, е непостоянно; не е народъ български, а елементъ, който днесь български, утрѣ же сърбский или гръцкий става, т. е. народъ отъ помия, отъ която нищо не става, (глѣдай в. в. „Независима България“ и „Свобода“ и др.); имающъ цѣль и намѣрение да освѣтѭ и отклонѭ мнозина отъ подобни неимовѣрни свѣдения и заблуждения, и за да докажѭ на нѣкои злѣ, тъй да рѣкѭ, настроеннитѣ, противъ македонцитѣ, отъ свободнитѣ ни братя: Анитовци, Менитовци,[1]) и запознаѭ интересующитѣ се за Македония и нейното положение, смѣло ще кажѭ, на сего рода публицисти, че прѣди да се захване явно бъл. черковенъ въпросъ, въ Македония имало българи, (на които имената прѣмълчавамъ), които съ голѣма готовность и самоотвержение борили сѫ, работили и жертвували: имотъ и животъ, за посѣяването и распространяване на бъл. идеялъ по Българско въобще и, най-послѣ, като имахъ прѣдъ видъ всичкитѣ: стѭпки, затруднения, неблагоразумнитѣ и злобнитѣ отношения на мнозина отъ бъл. управници, — отъ 9 години насамъ —, които обущата си испокъсахѭ, само и само. да смразятъ българския народъ съ неговата освободителка и покровителка Руссия, при всичкитѣ си слаби сили, рѣшихъ се да издамъ, прѣдъ свѣтътъ, този мой малъкъ трудъ, подъ название: „Въззвание на олицетворенна Македония, къмъ български народъ“, или „книжка по дѣлбата на Македония“.

Освѣнъ горѣпоменѭтата цѣль на тѭзи моя книжка, тя ще има още за прѣдметъ и задача, да даде гласность и убѣди читающата публика: I. Че Септемврийскитѣ прѣвратаджии и саповници горѣщо и енергично ратувахѭ и ратуватъ противъ благитѣ русски стрѣмления и намерения. II. Че тѣ съ прѣждевременното съединение (Източна Румелия съ Княжеството) не само усложнихѭ и поставихѭ въ невъзможность надѣждата за постигването на Сан-Стефанска България, но пожертвувахѭ реформи, па даже и самата Македония. III. Българскитѣ управници съ своитѣ жестоки, къмъ народа, постѭпки унижихѭ българския народъ нравственно и материямно и IV. Всѣкой ще узнае, че безгласния, днесь, бъл. народъ до тол-

1]. Менитъ и Анитъ сѫ извѣстнитѣ върли и най-горѣщи обвинители противъ мѫдрия Сократъ (apologie Socrate).

кова е признателенъ на Русия и привързанъ къмъ Русситѣ, щото любовьта и прѣданностьта му оставатъ вѣчно неотемчави и неотклоними отъ своята освободителка и покровителка, Русия,—както това фактично се доказа подиръ режима на г. Стамболова, а дѣлата на властвовавшитѣ прѣзъ деветгодишния периодъ, ще служятъ за незаличимо пятно, за тѣхъ. въ българската история.

Относително искуството и специалностьта си, на този мой малъкъ трудъ, прѣдъ г. г. читателитѣ си, никакъ не ги считамъ за непогрѣшими. Той (трудътъ) за мнозина ще се прѣдстави: много несгоденъ, низъкъ, прѣувеличенъ и раболюбивъ, а именно на свободолюбивата изпачена младежь и интелигенция, въ съединена България, и на върлитѣ руссофоби.

Колкото се касае обаче истинностьта на съдържанието на тѫзи брошурка, само онзи, който не знае точно и отблизо положението(1) на македонскитѣ Българи, той само може слѣпо: да я критикува, унижава и оспорява. А що се отнася: техниката, стилътъ и метратъ на стихотворението ми, всѣкой е свободенъ да ги обсѫжда и критикува, стига неговата полемика да бѫде въ рамката и полето на поезията и стихотворството. Азъ пъкъ, крайно ще му благодарѭ и ще му бѫдѫ признателенъ, за гдѣто ще мя поправя въ погрѣшкитѣ ми. Ако нѣкой обаче си позволи, та пристрастно и анонимно се озѫби: да критикува, филосовствсва и ме кори, пакъ нѣма да му се сърдя, а за да му докажѫ, че той е вънъ отъ правото и уважението, ще му наповна слѣдующийтъ отговоръ на Спартиатцитѣ, отправенъ къмъ Атинянитѣ:

„Да, Атинянитѣ добрѣ знаѭтъ,
Кому честь да се отдава;
Но тѣ, днесь, това не го правѭтъ,
Че егоисъмътъ не ги остава“.(2)

---

1) Касателното положението на микедонскитѣ българи, какъ стои то, въ всѣкакво отношение, спорѣдъ моята многогодишна опитность, никой бълг. писатель, нито Офейковъ, нито пакъ публицистъ може да го опише и прѣдстави прѣдъ свѣтътъ, въ точность и натура, а защо не? тука не му е мѣстото да кажѫ. Само туй ще кажѫ смѣло, че нѣма нито единъ отъ свободнитѣ българи, който да знае точно мѫкитѣ и положението на македонскитѣ българи.

2) Гръцката история Ликурга, за отдаванета честь и уважение на младитѣ, къмъ старитѣ и по достойнитѣ.

Французския сатиристикъ, Боало Десприо, по Критикитѣ, и рецензиитѣ, които ставатъ по разнитѣ списания казва слѣдующето:

„Съчинение, безъ критики, нищо си неструва;
Съдържали нѣщо добро, трѣбва да се критикува.“

Настоящето възъзвание е съставено подиръ испълданието на покойния Князь Батембргъ, но обстоятелствата или режимитѣ не ми допущахѫ печатанието му. То ще се яви въ трагедия или драма, въ VIII дѣйствия.

„Всѣка по него блудкава критика,
Мъртва е и лишена отъ пулсъ;
Тя като нѣма си и логика;
Не заслужва отговоръ, ни конкурсъ“.

Авторъ:
бивший уч. инспекторъ
Ив. Б. Шумковъ.



Н. И. В. всеруссийский императоръ и български освободитель,
Александръ Николаевичъ II.

Царь освободитель, Александръ II.

ОПОВѢСТЯВА:

„Петвѣковното на Българитѣ робство,
И постояннитѣ палачи турски;
Възмѫтихѫ, вечъвсеруссийското чувство,
Да въоръжимъ, храбри войски русски.

Постоянни, български, оплаквания,
Введохѫ ме, къмъ щедра царска милость,
А европейски, къмъ Султана, подщреквания,
Вмъкнахѫ ме в'нетърпение и ярость!

А Батачкитѣ клания, що с'явиха,
Олелии на християни и сълзи;
Ускорихѫ, да минемъ Дунавъ рѣка тиха,
И да започнатъ. русско-турскитѣ, стрелби!

Чести докладваня, на мой посланникъ,
Изъ Цариградъ, генералъ—Игнатиева[1])
Той на славянството, горѣщий любовникъ,
Стори, русска кръвь в'порой да с'пролива!

А пакъ русския Нашъ прадедовенъ завѣтъ,
Задължава рускитѣ владѣтели:

[1]) Не помалка, отъ оная къмъ царя освободителя, признателность вѣчно дължи бълг. народъ, къмъ бив посланникъ, въ Цариградъ, Генералъ Игнатиева, че той, подиръ царя, даде на българитѣ. Екзархия, свобода и политический животъ.

Да бдѫтъ на славянството, по цѣлия свѣтъ;
На плачущи да бѫдѫтъ спасители.

Руссия е, за българската свобода,
Воювала и, до Одринъ, стигнала[1]),
Но планътъ си, да испълни немогла,
И, слѣдъ жертви, безплодно се връщала.

Ето сега, да воюва и третий пать,
За българитѣ, Руссия се пакъ рѣши;
Да ги постави, свободни, въ бащиния катъ,
И политический животъ тя имъ дари.

Но, дал' признателностьта, на българитѣ,
Щели повни: русски жертви и тѣхна кръвь?
Добринитѣ, и братска любовь на русситѣ,
И Освободителтъ тѣхенъ, мень, първъ?

Ако забравѫтъ кръвьта, на руски войници,
За коя тѫжѫтъ: майки, дѣца и вдовици,
И, въобще, тѣ нѣматъ ли признание?
Божието ще наслѣдѫтъ наказание!"

Гимна на българитѣ къмъ царя.

„Проводенъ си, на земята,
О! за Руссия, святъ олтарь!
Отъ Бога и небесата,
Ти, Александръ, великъ царь![2]) (2 пѫти)

---

[1]) Първата, въ европейска турция, русско-турска война, за освобождението на българитѣ или въобще на християнитѣ, била прѣзъ 1828 год.

[2]) Тѫзи пѣсень се пѣеше, по цѣло Българско, до дѣто бѣше живъ о Бозѣ почивший Императоръ всеруссийский, Александръ Александровичъ III и до съединението, а подиръ бѣ запретено и то, по напѣвътъ: „Питатъ ти ме, дѣ зората."

Ти, за Руссия, Божий даръ,
На плачущи утѣшитель,
За падшитѣ, Ти, самъ лѣкарь,
На българско покровитель. (2

В'Европа си миротворецъ,
А в'Руссия вседържитель;
На слабитѣ жизнодавецъ,
А прибѣгшимъ утѣшитель!

Славянството Бога моли
Да се слави име царско,
В'всѣко мѣсто и в'олтари,
По вси страни и в'Българско. (2

Да се славишъ, на земята,
Отъ единъ и до другий край;
Да ектишъ, подъ небесата,
И да наслѣдишъ земний рай!" (2

* * *

„Тозъ е славянский, нашъ терминъ,
Нинѣ и до вѣка, да бѫде. Аминъ."

Посрѣщанието на русситѣ отъ маке. депутация.

ПѢСЕНЬ ДЕКЛАМИРАНА[1]).

„Всички днесь събраои, на славния днесь прѣчекъ;
Тържественно ний призванни, слѣдъ V вѣкъ. (2
Хайде братя, безъ тревога,
Да молиме Бога:

[1]) Горната пѣсень бѣ на ноти и се свири отъ Козловския полкъ, въ врѣме на окупацията русска, въ София.

Да се слави име царско, } 2
И всѣ, що е русско. }

Царя да посрѣщнемъ, в'име Бога грядий,
Императоръ русский, Александръ вторий. (2

Станте, братя, с'братска слога,
Да молиме Бога:
За монарха всерусеийский, } 2
Побѣдитель турский. }

Нек' ний да поднесемъ, скромно, соль и хлѣбъ:
Отъ българска, царю, земя, туй е даръ за Тебъ. (2

Дойте, братя, с'обща слога,
Да молиме Бога:
За русскитѣ, за насъ, жертви, } 2
Кои паднали мьртви? }

Вѣнци да поднесемъ, царя да украсимъ;
Къмъ български свободитель, пѣсни да возносимъ. (2

Хайде братя, в'една слога,
Да молиме Бога:
За всеруссийский святий олтарь } 2
И за скѫпий Божий дарь. }

За вѣнци сѫ достойни, и русски генерали,
Че за Българско, тѣ, с'готовность кръвьта си пролѣли. (2

Хайде, братя безъ тревога,
Да молиме Бога:
За офицери генерали, } 2
Кои, в'бранъ паднали! }

Нек'не забравимъ, и рускитѣ войници,
Кои, кръвь своя тѣ пролѣли, противъ диви турци. (2

Хайде, братя, с'братско слога,
Да молиме Бога:
Да се слави име царско, } 2
И всѣ, що е русско. }

Плачъ на България, за о Бозѣ почивший Алек. II.

„О! Ти, български пьрвий, освободителю!
Отъ като Ти веч' вериги отсѣче,
Отъ милость Твоя, славянский покровителю,
Ахъ! смьртьта Твоя, в' трауръ ни облѣче!

Щомъ българитѣ, клети, свобода добихѫ,
За коя, русси кръвь пролѣхѫ, в'порой,
Кръвни рѫцѣ, уви! прѣдъ Тебъ се явихѫ;
Завлѣкохѫ Те, къмъ смьртния строй!

И тъй, завистьта човѣчка и звѣрската рѫка,
Потопи Руссия, в'скърбь и ридание!
Повикате, о царю, съсъ смьртна трѫба!
Мен'же, Македония, в'очаяние!

И Твоето, милостиво, рѣдко бѣ сьрдце;
То ще служи, за примѣръ на цѣлий свѣтъ,
Че помощь даваше то, на страдающе лице!
Заслужва: плачь и ридание наврѣдъ!

Вѣчна Ти память, о, Ти, щедрий нашъ господарь!
Твоята душа ще бѫде, сé блаженна,
О, Ти чистъ православний всеруссийский царь,
А отъ Бога же, вѣчно надарена!"

* * *

„Българска признателность, за русската кръвь,
Ще увѣнчае твоя душа, с'нейнъ вѣнецъ пьрвъ!
Цѣло Българско, постоянно то ще клика:
„Вѣчна Ти память, отъ нинѣ и до вѣка"!

Северний двуглавенъ, днесь орелъ,
Гордо си крила той шйри,
В'ноктитѣ си той жезълъ взелъ,
И на Руский царь говори:

„Помазанъ си, отъ Бога, с'врѣме,
Да властвуващъ, какъ Руский царь;
Да бдишъ надъ славянското племе,
Като прямий му господарь.

Противъ всяка намѣса чужда,
Английска, ил'била нѣмска;
Властьта твоя, да с' распорѣжда,
Щомъ се косне до стран' славянска.

Нека знае племе славянско,
Че царь русский нѣм' да пустне.
Влияние, днесь, маджарско,
До българско да се косне.

Че България е искупенна,
Съсъ най скжпи русски жертви,
И с'кръви русски обагрена!
За кои тжкятъ руски майки!"

Царь Александръ III.

„Дълбоко съмъ трогнатъ, на този часъ!
Сърдцето ми, вече, затупа,
Отъ орловия държавенъ Нашъ гласъ,
И така, днесь, казвамъ прѣдъ Европа:



РУСКИЯ ГЕРБЪ:

Азъ съмъ символь и Дьржавенъ руский знакъ;
Прѣдставлявамъ русската Дьржава;
Царя осмѣлявамъ, днесь, и ето какъ:
„Бори се, царю, за русска слава!“

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА СОФИЯ



Н. И. В. всеруссийский Императоръ,
Александръ Александровичъ миродържецъ III.

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА София

Царската ми воля тъй налага:
Д'обява прѣдъ свѣтъ европейский,
Че десницата ми ще помага,
На всецѣлий народъ славянский.

Да, и бѣлгаритѣ сѫ отъ мой родъ,
И азъ съмъ тѣхний покровитель,
Че на русски кръви, тѣ сѫ имотъ;
Руссия ще иматъ за избавитель.

Мощьта, и воля моя н'остава,
Чужда ржка, като Австрия,
Въ Българско, свой гласъ да подава,
Гдѣ гниѭтъ кости на Руссия!

Ето, дойде веч' за Руссия часъ,
По Батембергови зли дѣла,
Да не допуща веч', той да е князь,
Че царска воля, той подпгра!

Князь Батембергъ, сé почиваше,
На русски жертви и тѣхна кръвь;
Отъ българитѣ се почиташе,
Като русско чадо и князь пьрвъ.

Но отъ чужди думи, той, опоенъ,
Рускитѣ жертви, пакъ забрави,
И, затова биде, отъ князь, сваленъ.
И тъй, на себе си зло направи![1])

---

[1]) Покойния князъ Ал. Батембергъ като видѣ, (отъ телеграмматаси, отъ 17 Августъ 1886 год.) при друго каза: „понеже Руссия ми е дала короната, то азъ съмъ дълженъ да я вржчѫ пакъ на нейния Монархъ".

На горната телеграмма Н. Им. Величество Русский царь благоволи да отговори съ слѣдующата телеграмма:

„Приехъ телеграмматa на Ваше Величество. Не могѫ да одобрѫ за Вашето възвръщание въ България, като прѣдвиждамъ бѣдственни послѣдствия за тая земя, която и така прѣмина тежки испитания

Мисията на княза Долгорукова става вече не потрѣбна. До гдѣто Вие стоите въ България, Азъ ще се въздържамъ отъ всѣко намѣсванье въ печално положение на дѣлата до което се тя доведе. Ваше Височество самъ ще си рѣшите, какво трѣбва да правите Азъ ще видѫ какво ми заповѣдва да правѫ свещенната память на моя баща интереситѣ на Руссия и миръть на востокъ".

20 Септемврий Петербургъ 1886 год.

(Глѣдай в „Свѣтлина" брой 196).

Жизненъ мой интересъ на Балкана,
Иска, тамъ, д'имамъ влияние,
И, това нѣщо, явно става,
С'княжевото испѫждание."

* * *

„Русситѣ слѣдватъ, днесь, кръвь да проливатъ;
За д'освободятъ, страни славянски,
Подъ русско крило, тѣ да почиватъ,
Кои сѫ вѣрни, на царя русски.

Българи! нѣмате другъ, вашъ спаситель,
Нито пакъ, Батенберга пакъ, за вашъ князь,
А сам' русский царь е, вашъ свободитель,
Че кръвь проля, русска, той зарадъ васъ!

Вие, естественно сте задължени:
Покровителя си д'уважавате,
Че с'мощьта Негова, вий сте блаженни,
Но, ако на него се надѣвате.

Нека да царува, великий, царь русский;
Да пѣе цѣлото, днесь, потомство:
Императорътъ, Александръ третий,
Бдительтъ, на цѣлото славянство! . . ."

По смъртьта на приспопамятния царь покровитель, Алек. III.

„Ахъ! щомъ горна пѣсень, ний попѣхме,
Ей! люта смьрть и н'умолима!
И съсъ царя си, се зарадвахме,
Ето! отъ прѣдѣ ни, тя го зима!

* * *

Ахъ! отъ гдѣ да започена?
О, ти! всѣмъ омразна смьрть?
Името да ти почерна,
И твоя характеръ, твърдъ!

Ти, внезапно, гробъ приготви;
Тъкмо тога, за жалость,
Ти! цѣл' Руссия, в'скърбь потопи!
Ког' царьтъ бѣ, на пълна младость!

Тъкмо сега, на възрасть мжжка,
Александра, ти прибра
Славенъ царь Русский, с' мждрость тешка,
И, вразитѣ му, днесь насмя!

О, смьрть, гробенъ, грозенъ скелетъ!
Смьртна коса, в'ржцѣ носишъ;
О, ти, палачъ на цѣлия свѣтъ,
Стар', млади, и царье косишъ!

* * *

„Вѣчна ти память, мирний царьо, русский,
Вика: свѣтъ отъ единъ до други край
Ти бѣ факторътъ, пьрвъ европейский.
Блаженна Твоя душа, да наслѣди и рай".

* * *

„Скроменъ Ти, България поднася вѣнецъ,
Като на Русский монархъ и Божий агнецъ!"

Императоръ всеросийский Николая II.

ПРОГЛАСЯВА:

„Азъ съмъ царь, всерусийский,
Николай императоръ,
Покровительтъ славянский,
На плачунзи губернаторъ.

Законъ строго, азъ ще варда,
Всѣкомъ' свое, що се пада.
Таз' е бащина ми заповѣдь,
За да имамъ на дневний редъ!

Азъ съмъ, днеска, още младъ,
Но съмъ веч' пълнолѣтенъ,
И съсъ царский постъ съмъ занятъ;
Прѣдъ Европа веч' извѣстенъ.

Стария, познатъ намъ, завѣтъ,
Ще го упражня, азъ, наврѣдъ.
Таз' е бащина ми заповѣдь,
Туй да имамъ на дневенъ редъ.

Още, в' скърбь съмъ потопенъ
По отчева грозна смърть,
Но като съмъ въцаренъ,
В' постътъ си съмъ весма твърдь!

Азъ ще да пазя, всичко руско,
Ще приповна и Българско,
Че това иска нашъ завѣтъ,
За да имамъ, по дневенъ редъ!

Руссия, никакъ не иска да завоевява,
Освободенитѣ, отъ нея християни,
Подъ сѣнката ѝ да почиватъ, прав'тя дава,
Да имъ се радва тя иска, и да ги брани."

Туй Руссия сам' желае,
Всѣкъ българинъ нек' го знае.
Вола русска днесь с' отлага,
Но неволно ще с' прилага!



Н. И. В. всероссийский Императорь,
Николай Александровичъ II, славянский покровитель.

СЪЕДИНЕНА БЪЛГАРИЯ

КЪМЪ

ИМПЕРАТОРА РУССКИЙ, НИКОЛАЯ II.

Нова звѣзда, за Руссия, днесь се появи;
Русската обща скърбь, тя ѝ вечъ расѣжъ,
Бразди поѣ и на прѣстолъ се въскачи.
И тъй цѣла Руссия, днесь тя насмѣжъ!

Коя ли е тазъ, сѣвероисточна звѣзда?
Коя, скърбь ужасна, въвъ радость прѣтвори?
А страхътъ, европейски, мигновенно махна,
И порѣдъкътъ свѣтский, скоро въдвори?

Таз' сяйна, сѣвероисточна звѣзда е, Николай вторий,
Младий императоръ, върхътъ на закона,
Който по принадлѣжность, прѣстолъ освои,
И, за слава руска, поѣ царска корона!

Дълголѣтствие, слава и мирнолѣтвие,
Подажъ Господи, на всеруссийский святъ старь,
Славно, мирно и дълголѣтно царувание,
На Николая вторий, русский славенъ царь.

Македония.

Къмъ Теб' цѣла България обръща се унѝла,
С' Теб' всерусский, царю, иска да с' помири.
Да, за своитѣ погрѣшки, май толко, не е смѣла,
Но цѣль, българ. народъ, отъ Тебе, прошка дири!

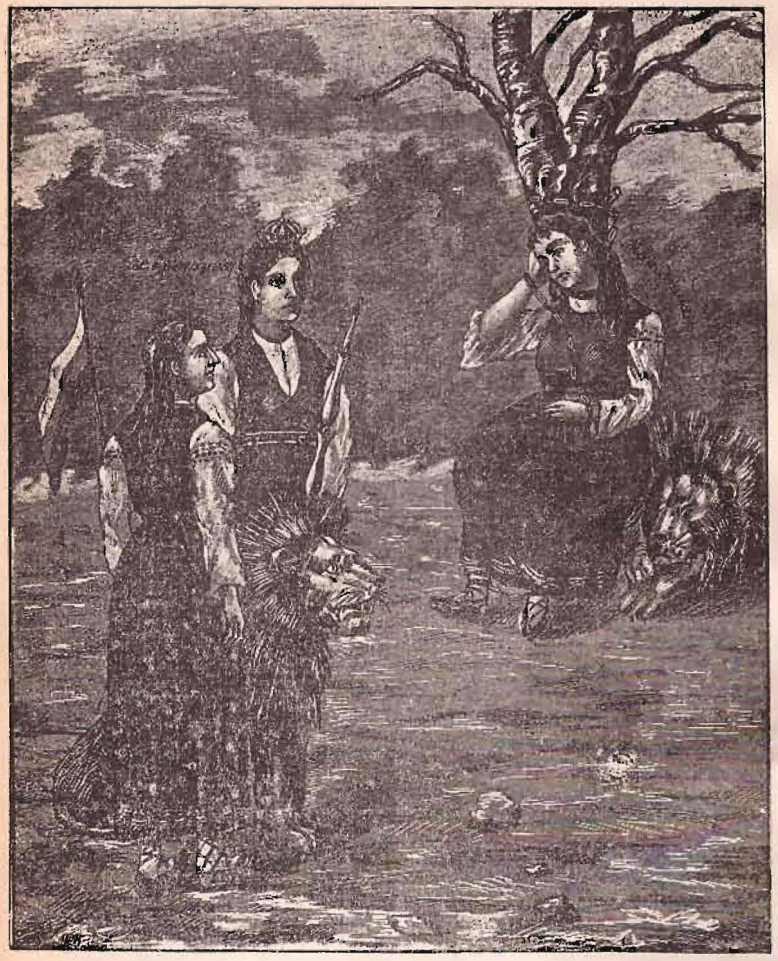
О! какво остава за мен', Македония горка!
Оставена, дѣлима, отъ петь анатомисти?
Отъ други не, а отъ Теб', царьо, искамъ азъ подпорка,
Че ще бѫдѫ, уви! распокѫсана, на петь части!

Пѣжтъ, двѣтѣ ми сестри[1]), днесь, кискатъ се и смѣжтъ,
Дѣлятъ се на партии, гонятъ и всичко се псува,
А отъ робството ми да ме отървжтъ, н'умѣжтъ;
Ни пакъ съзнаватъ, че стройтъ имъ, пара не струва!

На Тебе, царьо, Николай, силна русска узда!
Македония очаква свойта свобода.
Ахъ! кога ще пѣж, с' българитѣ с' една уста,?
Теб' о, македонска надѣждо, свѣтла звѣзда:

„Доголѣтствие, слава и мирнолѣтствие,
Подажъ, Господи, на всеруссийский святъ олтарь,
Славно, мирно и доголѣтно царувание,
На Николая вторий, русский славенъ царь."

1) Разбирамъ, освободенитѣ българи, съ русска кръвь.



Македония, Сестри!

Ora vides, mentem scripta videre dabunt.

Ахъ! ето вечъ петь вѣка, азъ поробена,
И въвъ тѣшки синджири обкованна!
Дойдете чада и ми помогнете,
Но пьрвѣ, съ Руссия се, помирете,
Че с'безврѣменнитѣ ви движения,
Ще ми принесете, сам' олелия!
Никакъ нѣм' да видж, азъ свободия,
Безъ покровителството на Руссия!
Туй свободнитѣ братя сам' го знаѣтъ,
Па защо, властитѣ имъ днесь го таѣтъ?

(Олиц. Македония).

Лицѐ зрѝши, умъ же открыютъ дѣла.

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА СОФИЯ

I.

КРАТЪКЪ
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРѢГЛѢДЪ
НА
ОЛИЦЕТВОРЕННАТА
МАКЕДОНИЯ.

„Лошитѣ владѣтели, тъй прѣдпочитатъ славата, отъ правдата, Сжщо, какъ злодѣйцитѣ, въ глухотата, кражбата“.

(Юстинъ).

„За прѣдатель счита се онзи,
Който вкусилъ и не повни,
Добрината на оногози,
Който бжджще му готви.“

(Питагоръ).

„Ахъ, сестри! съсъ новъ яремъ и жегълъ,
Спрѣгнахте българскитѣ сърдца,
Поведохте народътъ къмъ пекълъ,
Чрѣзъ славолюбиви ваш' лица!“

„Освѣсти се, народе, събуди,
И добродѣтоля си пригърни!“

СЕСТРИ!

Още в'старитѣ, язически врѣмена,
О, и азъ силна държава съмъ била,
С'царье славни, отъ различни племена.
Да, храбри мжжи и азъ съмъ родила;

Въвъ древнитѣ врѣмена исторически,
Знаменития, тогазъ, царь Филиппа,
Най-храбрия Александра Мекедонский,
Отъ които, пьрвий, Гръци съсипа.

Отъ памти вѣка, прѣдъ свѣтъ съмъ извѣстна:
С'райскитѣ си мѣста, рѣдтки на свѣта;
С'плодородна земля, весма прѣлестна,
Какъ с'героитѣ ми, тъй и с'имота.

Народности разни, всѣгда съмъ хранила,
Както в'старитѣ, тъй и срѣдни врѣмена,
И Македония име съмъ добила,
Извѣстно, на всичкитѣ племена.

Около шестий, почти, вѣкъ подиръ Христа,
Отъ сѣвернитѣ на Дунава страни,
Изъ азиатскитѣ, неизвѣстни мѣста,
Българското племе, тамъ се появи!

Прѣдводимо отъ войводата Аспарухъ,
Отъ Азия прѣзъ велика Руссия,
Дунавътъ мина, с'горѣщъ военний духъ,
И завладѣло часть отъ Византия.

Българскитѣ, слѣдъ него, (Аспаруха) царье и воджи,
Завоевахѫ часть и отъ Тракия;
И с'походи, на неустрашими мѫжи,
Подиръ нѣкой вѣкъ, — цѣла Македония.

Както в'стари, тъй и в'срѣдни тѣ врѣмена,
У мене сѫ и славяне живѣли.
Да, и други, многочислени, племена,
Но множеството славяне сѫ били.

Българското сродно (с'менъ) по язика племе,
С' мечьтъ си, отъ византици, мене доби,
И то мя настрои, противъ гръцко бреме;
И така, с' двѣ, нови сестри, ме сродѝ:

Съсъ Мизия — днесь Княжество България,
И с' автономната, днесь Румелия,
— Искупена с'кръви на силна Руссия,
Послѣдна, май турска провинция.

Седьмь, почти, вѣка, азъ славно поживѣхъ;
Съсъ български царие и патрици,
Отъ сестри тѣ си в'нищо подолна не бѣхъ;
Съвоювахъ и противъ горди Гръци.

Но защо, в'Европа, азъ сьмь днесь завѝдна?
— Кѝто в'старо врѣме, по златната кожа[1])
Ак' и робующа, по весма любима;
Ще се постарая, туй да докажа.

* * *

Прѣдъ хилядо осьмнадесеть години,
В' Солунскитѣ местности, най изобилни,
Тамъ славянскитѣ просвѣтили родихъ;
И, чрѣзъ тѣхъ, цѣло славянство, азъ просвѣтихъ:
Кирилла и Методия, двѣ сяйни звѣзди,
Синове на Лъва, тѣ славянски бразди.
Тѣ се въспитахя в' Солунъ, родний имъ градъ,
Гдѣто се отличавалъ, помладия братъ,

1) Около 1263 год., прѣди Христа, Орфей (Орфевсъ) твърди, че 68 герои Елени, тръгнали съ корабътъ „Арго отъ разни мѣста и градове на Елада, за къмъ градътъ „Колхидъ и — съ цѣль за да пленятъ скжпоцѣнното, руно (не острижена кожа) на царь Ета. (глѣдай еленската митогогия изд. на Кондогони).

А постарий, Методий, весна набоженъ;
По свое желание, станалъ духовенъ.
Младший же, Константинъ, нарѣчений Кириллъ,
Напусналъ Солунъ и в' Цариградъ с'отправилъ;
И тамъ философията, той, като свършилъ
Библиотекарь и царский учитель билъ.
Слѣдъ кратко врѣме, ересь се появила,[1])
Която грозила царя Михаила.
Смаянъ византийский невъзрастенъ монархъ,
Съвѣтъ е сътворилъ, с'гръцкий патриархъ[2])
Кого д' испрати, в' азиятскитѣ страни,
Който невѣрнитѣ, къмъ христа склони?
Мислилъ и кроялъ, императоръ Михаилъ,
И, непрѣменно, д' испрати Кирилла, рѣшилъ:
„Кириле, ти щ' отидешъ, в' хазарски мѣста,
„Невѣрни д'оглашавашъ, къмъ вѣра на Христа".
Успѣшно свършилъ. Кириллъ, възложений планъ,
С'кръщание, на хозари и тѣхний ханъ.
Повърнатъ той при византийский младъ монархъ,
Скѫпо билъ награденъ отъ царь и патриярхъ.
Около осмийтъ и половина вѣкъ,
Пакъ е потрѣбвалъ Кирилловия лѣкъ.
Моравский князь, Ростиславъ, е поискалъ,
И царю, Михаилу, писмо е писалъ:
„Царю, съсъ това, прося твоята воля,
„Принуденъ отъ своя народъ, азъ тя моля:
„Ако обичашъ и менъ добро ти да сторишъ,
„Христова вѣра и тукъ да въдворишъ,

1) Глѣдай църковна история или съчинението на покойний слѣпецъ Григорий Ширяевъ и, тамъ, ще се запознаешъ обширно съ ересьтта и въставанъето, противъ християнската религия. (hérésié) на хозарский ханъ, въ татарскитѣ страни.

2) Той билъ извѣстния, въ историята, учений фотий, гръцкий въ Цариградъ патриархъ, който посрѣщна бълг. царь Крума, при Цариградскитѣ крѣпосни врата.

„Прати и намъ учитель на православие,
„За да спрѣмъ злото, отъ днешно вълнение,
„Че народътъ моравский цѣлъ, подъ мой прѣстолъ,
„Отъ мене, днесь, иска православний апостолъ,
„Който да владѣе славянский нашъ язикъ,
„И вѣра православна, къкъ гръцкий патрикъ.“
Царь Михаилъ нѣмалъ кого, тамъ д'испроводи
И, с'кого, на моравский князь да угоди?
Мнозина кандидати царътъ приготвилъ,
Но незнаѫщи язикъ, Карилла пратилъ.
Прѣди, мѫдрий Кириллъ, за пѫть билъ рѣшилъ,
Отъ монастрътъ той брати си канилъ,
И, слѣдъ като тѣ азбука сѫ съставили, [1])
Двамата братия, съ радость, на пѫть тръгнали.
Но за да пристигнѫтъ скоро в'Моравия,
Трѣбвало да минѫтъ и чрѣзъ България;
Прѣди обаче да тръгнѫтъ къмъ князь моравский,
Тѣ покрьстили цѣлия дворъ Прѣславский,
И не веч' на язикъ и писменность гръцка,
Но по новата — тѣхна — чисто славянска.
Святитѣ братя, чисто славянско племе,
За в'Моравия търгватъ в'надлѣжно врѣме,
И, тамо, с'радость билъ приетъ тѣхния плодъ,
Отъ славянския, тамъ, моравский цѣлъ народъ,
Който на чужда тамъ, секта удъ[2]) той е билъ,
Отъ тѣхъ же Христовата вѣра той е добилъ.
Римския Папа, щомъ за тѣхъ се научилъ,

---

[1]) Кириллицата, която е неотемчивъ трудъ и плодъ на св. братия, Кирилъ и Методий, неимовѣрно е другъ — не славянинъ — да я измисли и състави, колкото и да е билъ ученъ той. Слѣдователно, гръцитѣ се лъжятъ като считатъ двамата славяне, че сѫ били родомъ гръци и ги припознаватъ за гръцки философи-

[2]) Удъ значи: членъ, частица, парче.

Кирилла в' Римъ, да доведятъ, той испратилъ;
И, слѣдъ, като тѣхно дѣло той провѣрилъ,
На славянский язикъ, въ Римъ, Кириллъ е служилъ,
Слѣдъ смьрьта на двамата просвѣтители,
Застѫпили ги тѣхнитѣ поддьржатели,
Кои трудътъ на своитѣ учители,
Ревностно, по Българско, тѣ сѫ развили.
Поглавни отъ Кириловитѣ сътрудници,
И отъ негови т', най-пьрви ученици,
Които двамата братя наслѣдили,
И в' писменностьта горѣщо работели
Сѫ: Наумъ, Гораздъ, Климентъ и тѣмъ подобни,
Кои за честь и слава, днесь сѫ достойни.
Тѣ с'неуморими тѣ свои трудове,
Приготвили намъ драгоцѣнни плодове;
Сами тѣ сѫ виновницитѣ на поводъ
За да имаме книги, отъ гръцки прѣводъ.
С' една рѣчь; тѣ сдобили нашето славянство:
С' писменностьта, вѣрата и християнство.
В' врѣмето на тѣзи македонски искри,
Запознахъ се и сближихъ с' двѣтѣ сестри:
— Дума клетата сестра Македония,
Къмъ сестритѣ си, с' душевни и прискърбия —
С' Мизня, ил' Княжество България;
И с' Румелия, днесь Българска провинция.
И тъй, тритѣ бѣхме българска дьржава,
Съсъ силнитѣ царье, в' Охридъ и Прѣслава.
Да, райската родина с' кръвь сме богрили,
Ни в' побѣдитѣ си вѣнци сме носили.
Додѣ, тритѣ бѣхме в' любовъ и единство,
В' честь и слава бѣхме прѣдъ свѣтъ и славянство,
Даже до побѣдоностний турски походъ,
Който много царства лиши отъ свой животъ.

Но в' четпринадесетий вѣкъ, слѣдъ Христа,
И тритѣ сестри, изгубихме си властьта!
И в' сѫщий, почти, вѣкъ, всѣ падна с' изгуби.
И тъй Българско Гръцко Турчисъ зароби.
Освѣнъ туй, цѣлий полуостровъ Балканский,
Неволно се покорилъ н'острий мечь турский.
Сега, прѣдь видъ моитѣ райски местности,
Май всичкитѣ племена, безъ подробности,
Завиждатъ ми, къкъ по животодавенъ виръ,
Че азъ съмь просвѣтила весь славянский міръ;
Двамат' просвѣтители, азъ съмь родила,
И за това съмъ скѫпа всѣкому била.
Ето в' кратцѣ, защо всѣкой за менъ вика,
Ахъ! и азъ напълно веч' съмь убѣдена,
Че на кѫсове ще бѫдѫ покѫсана,
Отъ съсѣдитѣ си ил' силни държави,[1])
Какъ ще видимъ, отъ остритѣ имъ ножови!

---

1) Съсѣди разбери: Сърбия, Гърция, а именно: пази Боже, отъ новата иноплеменната и похитителка Австро-Унгария, днешната ужъ покровителка и защитница(?) на Съединена България. Тѣжко и горко на българското, въ тѫзи страна, в' (Македония) — население, което е изоставено на произвола и интриги тѣ на разни злобни секти.

II.

ЗА ДОБРИНИТѢ НА РУССИЯ

КЪМЪ

БЪЛГАРИТѢ.

(ПРОДЪЛЖАВА ОЛИЦ. МАКЕДОНИЯ)

Не вѣрвамъ д' има здравъ разумъ и логика,
Нит' страница, въвъ свѣстна, история,
За д' откажатъ з'обща надѣжда българска,
Че не е била, на силна Руссия.

И то не сам' Българи, в'горна Мизия,
Но: и Сърби, Гръци, днесь се признаватъ,
Че тѣ помощь имали, отъ славна Руссия;
Па и днесь, отъ нея подърпка чакатъ.

Даже и не славянскитѣ, днесь племена,
На Руссия сѫ, крайно признателни;
Както в' днешнитѣ, тъй и в' стари врѣмена,
Къмъ Руссия, бил' сѫ задължени.

А какво да кажя за насъ Българитѣ?
Кои с' нея (Руссия) сме една кръвь и вѣра;
И, отъ памти-вѣка, братя съсъ Русситѣ,
А днесь ставаме прѣдметъ на позо́ра?

Нек' приповнимъ, дълго, наше робуванье,
Какви мѫки, наши бащи търпѣли,

И кадѣ е билъ тѣхний прибѣгъ н' оплакванье,
Не ли, сам' в' Руссия помощь сѫ имали?

Нек' не бѫшимъ, ви' свободни мои сестри!
Кое било, и е, намъ свърталище,
При неприятелски, петвѣковни стрели,
Не бѣ ли, за насъ, Руссия убѣжище?

Кой ли закрили насъ, по черковний въпросъ?
Гдѣ се образува българската младежь?
Не бѣ ли Руссия, щедрия за насъ мость?
Не дава ли намъ, съвѣти и надежь?

Кой отвори, по насъ, добри училища?
Кой ли украси нашитѣ храмове,
По Българско, в' разни села и градища
Кой освободи вашитѣ домове?

Кадѣ се давахѫ обрасци за война?
Кадѣ с' обучихѫ войводи добри,
За освобождение на вашата страна?
Всичко добихте отъ Руссия, нали?

Не бѣ ли лошата, за княза, (Батем.) Руссия,
Коя двадесеть години работи,
За да испълни завѣтъ свой и идея,
Сирѣчь насъ, Българитѣ, д' освободи?

Нали в' Руссия ни бѣше самия прибѣгъ,
За хаджи Димитриевци с' други герои,
Които смѣло минѫхѫ Дунавский брѣгъ;
И знаме развихѫ в' балкански слои? (поли)

Я приповнете парахода „Радецкий",
С'чия власть, храбритѣ наши герои

Запѣхѫ в'него гордо, пѣсни български?
Нали и тукъ бѣш'пърстъ руский нехаи.

Кой приготви за насъ, и проповѣдници?
Кой събра в' Москва, славянскитѣ гости?
Да, Руссия подготви Миладиновци,
За да се спорятъ с' турско-гръцки власти.

Много факти, тука, мога да ви цитирамъ,
С' кои сърдца български да убѣдѫ,
Но да не би, Руссия компроминтирамъ,
И, вмѣсто полза, себе си да повредѫ;

Па и сѫдбата, май днеска, ме застава.
Много да пърпѫ, а малко говорѫ.
Ахъ, заробена! случай ми се дава,
Онеправдана, уста да затво́рѫ!

Но знайте, сестри, че всѣкъ искренъ славянинъ
Па и простий орачь, в' деветнайстий вѣкъ,
Правдолюбивъ и откровенъ християнинъ,
Исповѣда, че в' Руссия е нашелъ лѣкъ.

Слѣдъ русската щедра, къмъ насъ, добродѣтель,
Ще ви наповна за другъ единъ прѣдметъ,
То естъ, за най вьрлий врагъ и гонитель,
Кой тикна Българско в'огънь и навѣтъ.

Той бѣ покойний, вашъ князь иновѣрецъ,
Който, ужь, с' волята на силна Руссия,
Злобно народъ излъга, тозъ смѣлий германецъ,
И, тъй, васъ вкара в'пропасть и сипия!

Покойний помазанникъ и прусский порудчикъ,
Познатъ, ужь, и сродникъ на русския царь,

Князъ Батембергъ славянский врагъ и клеветникъ
За зла чееть, той би вашъ вождъ и господарь.

Щомъ той стжпи в'злощастно мѣсто българско,
За князь се приьна и прѣстолъ докопа,
Почна тайно да мрази, всѣ що е русско;
И, н' англиски врата, почна да тропа,

Той, за д' удовлетвори лична своя страсть,
И власть конституционна д' обори;
Консерватори пригърна, падши отъ власть,
Пътомоця д' има, всичко той стори;

С' пълномощия князува той двѣ години:
И, за да сполучи в' своитѣ цѣли,
Патрноти добри изгна, по духъ свободни,
А на власть призва мжжи, нему сгодии.

Батембергъ н' ареса русски генерали,
Нито с' Цанкова[1]) може да царува,
Който скоро щѣше му да в'ржцѣ цървули,
Че той г' оцѣни колко пари струва.

---

[1]] Този е сжщий Д. Цанковъ, който е казалъ — къмъ некого отъ рускитѣ консули: — „нещж ти ни медътъ ни жилото". Мнозина отъ Българитѣ, укоряватъ г. Цанкова за тѣзи думи, че ужъ той билъ крайно руссофобъ, но тѣ сж излъгани Той казалъ туй съвсѣмъ подъ друга поглѣдна точка, която неговитѣ корители, вѣроядно не знаятъ. Г-нъ Д. Цанковъ е пьрвийтъ либералъ — окламиранъ отъ народътъ прѣзъ 1883 год. — и главенъ вождъ на руссофилската, най-голѣма партия Той бѣ заточенъ огъ консерваторитѣ цѣла година въ гр. Вратца, а на 1883 год. върна се въ София, гдѣто бѣ посрѣщнатъ отъ множеството народъ По желанието на народа и по волята по Руссия сполучливо обори пълномощия на Батемберга. Той както мнозина отъ неговитѣ съмисленници и днесь се прислѣдватъ отъ днешнитѣ австрофили държавници

Въ допълнение на горната бѣлѣжка, която вѣхъ написалъ прѣди осьмъ години ще добавя още нѣколко думи:

Този е сжщия Драганъ Цанковъ, комуто само обширна история може да опише неговата безпримѣрна, неуморима горѣща 50 год. деятелность и грижа

Нѣжното кияже, то пакъ сѐ, немирува,
То повѐ драгата, нему, партия,
Прѣдъ Шваб-Англичяни, поче д' инотригува;
Само Българи да смрави с' Руссия.

Злобнитѣ му планове Руссия пърпѝ,
За да не виссе, в' Българско врѣда;
Тя, до едно врѣме Батемберга крѣпѝ,
За българското добро, а не за бѣда.

Но княза Батембергъ крои, сѐ зло да стори,
За да се прослави той прѣдъ Европа;
Унижи се, и избра за свои другари,
Всѣкого, които носи, кама и сопа;

Духовни (?) свърски добри; най-иослѣ, чисти,
С' Ризовци, Стояновци тѣ родъ на развората,
С' Радославоци, силни и съединисти
Виновници на зло, и на прѣврата

В' Источна Румелия, той запали пожарь
С' безврѣмения, Септемврискиѝ прѣвратъ

за да помага [въ турско врѣме] на всѣкой учитель и онеправданъ българинъ, оглавва го какъ да се отърве и потърси свобода и изависимостьта си.

Да сжщия, е той Д. Цанковъ, който въ растояние на една година, умѣ да склони поведе народа да испжди пок. князь Батемберга, 9-ий Августъ 1866 г.

Този единственний труженникъ и народенъ либералводитель с когото прѣзъ 86 година покани великия Везиръ съ съгласието на Нелидова, да се съвѣтва съ него и депутация на г. Стоиловъ за бадящи князь на България. Г-нъ Цанковъ прѣдложилъ на Везирина: „за да се даде край на партиитѣ въ България намирамъ за добрѣ, че въ паркетътъ на министритѣ да фигурира по единъ или двама отъ водителитѣ на партиитѣ, и за комирението на партиитѣ въ България, намиратъ че добрѣ въ съста на министритѣ, да фигурира по единъ или не по двама, отъ водителитѣ на партиитѣ. А за да се введе въ растроена войска въ какъвто бѣ порѣдъкъ безъ друго, военния министеръ трѣбва да бжде единъ отъ русскитѣ генерали". Г-нъ Д. Цанковъ, като видѣ, че неговото прѣдложение не се ареса, на депутацията и, че В. Везиръ играе на въже, отегли се и замина за въ Руссия, гдѣто остана цѣли осьмь години, като първъ имитрандтинъ.

И съсъ найниски хора стана той другарь;
Апакъ Чардафоновци, има за братъ.

Освенъ с' тъзи честна (?) интелеганция,
За позна се и с' дѣд' Маринъ чорбаджи.
Да, той има и голема прѣтенция;
Да се снеме с' бай Иванъ, арабаджи[2])

С' една рѣчь; здружи се съ дѣйци на лъжата,
Кои плѣтехѫ (за царя) вѣнци хваленя,
И в' Свищовъ пѣхѫ: „русский царь на земята".[3])
Така тѣ хвалехѫ, груба за тѣхъ, днесь Руссия.

И тѣ бѣхѫ нѣкои, саморасли, старци,
Кои за кокалъ и тлъста пенсия,
Добрини русскитѣ ги забравихѫ,
И безнаситно хулихѫ Руссия.

И ето, отъ три годинъ, май, постоянно,
На днешнитѣ власти, честно имъ се струва,

Слѣдъ прогласяването на амнистията, т-нъ Цанковъ на 19 Януарий т. г. съ сѫщитѣ си: свои убеждения свобода духъ и любовь либераленъ къмъ своето отечество дойге си въ София, гдѣто се посрѣщна съ не бивало, въ България, тържественно и многолюдно народно множество. Той пръ'ди да се прогласи амнистията, и вънъ бидещимъ отъ бълг. прѣдѣли, както е извѣстно, съ голѣмо болшество биъе ивбранъ за народенъ прѣдставитель въ Б. Слатина.

Народната любовъ и признателность, и прѣданность къмъ този единственъ; либералъ, руссофилъ вождъ и държавенъ мъжъ, Д. Кошковъ, който никога не пожелалъ, чужда намѣса въ отечеството си, тържественно казвамъ, и фактически съ кръвь се потвърди, съ допълнителнитѣ избори на 22 Януарий въ Б. Слатина.

[2]) За увѣрение, разгледай картината литографирана отъ Я Голцаинъ прзъ 1883 год. въ която ще видишъ княза Батембергъ посрѣдъ (2) и революционери.

[3]) Авторитѣ на тѫзи нѣсень и тѣхнитѣ сѫмисленици—бивши краини руссофилитѣ прѣзъ мнимото съединение бехѫ стгашни гонители на Руссия и руссия и патентовани върли Батемберисти; сеса же пакъ глатки и отстѫпчиви рюсски защитници. Нѣкои отъ тѣзи непостоянн личности съ въсторгъ пѣехѫ тъзъ нѣсенъ когато пьрвѣ ногата, на бъл. земя, на прикнопаметний и победоносна български освободитель русски царь Александръ Николаевичъ II. съ неговитѣ славни генерали и храбритѣ му войски.

Че всѣ русско свѣто, трѣбва непрѣменно,
Отъ ниски хора гнѫсно да се псува!

Да, ви сестри откраднахте минарето,[1])
Но калъвътъ да скриехте неможехте,
Прогласихте днесъ съединението,[2])
А защитникътъ му вие прѣзрѣхте;

Но какво добро отъ туй вий придобихте?
Ето: прѣдадохте сто и деветь села;
Четири хиляди войска веч' изгубихте,
Араб-табия, Брѣгово за честь (вапа) зла;

Вий изгнахте истинскитѣ патриоти,
О, Сливничкитѣ гєрои застрѣлихте!
За кефъ н' единъ и хора идиоти,
А свѣстнитѣ бихте, тероризирахте;

---

[1]) Турска поговорка: минарей чалѫнъ, кълѫфи бугсунъ и, който окраде минарето, нека му намери и калъфътъ. — кутията, канията.

[2]) Относително съединението нѣма ни единъ българинъ, който не би го желалъ. но това не стана съ знанието на народа, нито пакъ въ негова полза, а само за слава и користь на виновницитѣ на това, а нейния на отмѫщение и удовлетворение на тѣхнитѣ лични страсти и гонения.

Прѣвратаджиитѣ за да унижѫтъ и уничтожѫтъ руссуото влияние въ Балканский полуостровъ и, въобще, да си отмъстятъ на съврѣменнитѣ истински желатели на съединението, въ Источна Румелия, и Цанковата русска политика въ Княжество България, на 6-ий Сентемврий 1885 год. свалиха Генералъ Губернато, Кърстовича, който както е извѣстно, бѣше назначенъ отъ, В. Порта, по насочванъето и волята а Руссия, и тъй; съ съгласието на тогавашния Каравеловъ, кабинентъ, славолюбието на Батемберга и участието на, така нарѣченитѣ, *казони* тѣ въ Источна Румелия, и во главѣ: на чарждафоновци, Куртевци и другаритѣ имъ, отъ село „Голѣмо Конязе, бламирахѫ правителството на Кръстовича и прогласихѫ скъното, за невинния българинъ, гибелното, тъй да рѣкѫ, съединение, като прогласихѫ прѣдъ цивния народъ, на съединението ставало: по желанието, диктовката и заповѣдьта на Руссия. И тъй безъ да помислятъ за Сан Стефанската България и злощастната Македония ния и за че тѣхния планъ билъ противъ Русската воля, излѣгахѫ народътъ. когото изложиха въ неочакваната сърбско-българска война.

Мене прѣзрѣхте, клѣта Македония;
Успѣхътъ народенъ вие убихте;
Смразихте се с' матушка, силна Руссия,
И покровительтъ ни укорихте.

Тригодишнитѣ, днесь, ваши водители,
Кѣкъ министри, тъй началници буйни
Да, докрайности, тѣ русски гонители,
Кога да е, ще бѫдѫтъ отговорни.

Слѣдъ страшни и крайни тѣхни, жестокости,
Кои, всѣкъ честенъ гражданинъ опита,
Отъ подли души и нѣмски свои страсти,
Всѣкъ, отъ тѣхъ, русский царь, тъй го пита:

(Българини!)

„Не слушашъ ли, ч' отъ гробътъ гласъ се подава,
Гласъ на мой баща, твой освободитель:
„Защо чада, за менъ споменъ, днесь не става?[1])
Ни за русска кръвь, ни за свободитель?

Защо мя заличихте отъ църковна харта?
Защо ли спрѣхте ваше Духовенство,
В' църква да ме спомне. поне, първий Марта![2])
Всичко туй прави ваше началство.

„Ваша земя, заробена, азъ освободихъ;
На чада ваши, в'синджиръ оковани,
С'русска кръвь и жертви свобода имъ дарихъ;
Днесъ, защо ли тѣ сѫ непризнателни?

---

[1]) Продължава приспомамвания български освободитель, царь Александръ Николаевичъ II.

[2]) На 1-ий Мартъ 1881 год. съзаклетитѣ, въ С. етербургъ, нихилисти немилостиво, съ бомба, убихѫ мѫченикътъ и български най-великъ добродитель, императора, Александръ Николаевича II.

Българи, вий бѣдни бѣхте и, сé, роби,
Чиновници и господари ви сторихъ;
Дѣцата ви направихъ войници добри:
С'топове, сабли и с'погони снабдихъ;

Това знаете вие, днесъ, синца,
Че войската ви на орѫжие обучихъ,
Коя храбро се отличи на Сливница,
И, прѣдъ Европа цѣла, ви прославихъ.

Защо хладнокръвни тъй се показахте,
Къмъ мене и русската кръвь невинна,
На нито молѣбенъ в'черква испѣяхте;
Нито пакъ, за покой, бихте камбана?

Ридай, русска майко, и вдовицо плачѝ!
Че ти проля синова кръвь, какъ порой;
Ти Българско обагри и освободи,
Но вотъ, вмѣсто споменъ, дава ти се гной!"

Доще врѣме и ето, близо е веч' край,
— Отговаря цѣла днесь България,
Всѣкъ отъ силнитѣ, на деньтъ, да узнае,
Че българский народъ е за Руссия.

Цѣлий българский народъ, вѣчно припознава,
Увѣренъ, че безъ щедра помощь русска,
На България свобода никой не ѝ дава,
И, че само тя, ви отърва отъ власть турска;

Истина, име Руссия, днесь не лѝчи, (само въ България).
Но не, и прѣдъ цѣлий българский народъ,

Но прѣдъ нѣколцина, негови водачи.
Нека. Видищемъ, какъвъ щ'иматъ исходъ!

Освѣсти се о, народе, и събудѝ,
Настрой се, днеска, къкъ народъ славянскиѝ,
Благодѣтелтъ си, царь русскиѝ прѣгърни
И забрави натрапенъ князь германскиѝ!

III.

ПО ДОБРИНИТѢ НА РУССИЯ.

Нек' да бѫдемъ, какъ гѫлабъ, незлобиви,
Къмъ коя да е днесь история,
И щ'узнаемъ за балканскитѣ държави,
Какъ с'отървали тѣ отъ Турция.

Пьрво; нек'видимъ Кралство Ромѫния,
Като пьрва в'Балкански държави,
Какъ отхвърлила иго на Турция,
И кого тя днесь, таче и слави.

В'несносното нейно робувание,
Пъшкали, Романи очаквали;
Мислили за свое освобождение,
И, на Руссия се надѣвали.

В'осьмнайста година, того вѣка,
В'врѣме на ромѫнскитѣ герои:
Щирбей, Бибеску Александръ Гика,
Руссия, отъ турски князье, власи освой.

Ромѫни и молдовласи въставатъ,
Противъ тѣхний, турчинъ, господарь,
И въвъ Богданско знаме тѣ развиватъ,
Но съсъ силата на русский царь.

За това днесь въвъ Кралство Ромѫния,
Цѣлия народъ добрѣ съзнава,
Че всѣгда, помощь ималъ отъ Руссия,
За туй да, той днесь честь ѝ отдава.

Второ; да видимъ и Кралство Сърбия,
Свободени в'началото на тозь вѣкъ,
Не бѣ ли подкрѣпена отъ Руссия?
Кой ли я сдоби, съсъ сила и лѣкъ?

На Милоша и на Кара-Георгия,
— Сърбскитѣ герои и войводи,
Пьрви въстаници, противъ Турция,
Руссия тѣмъ помощь нал' проводи,

Около Кладово, градъ днесъ срьбский.
Да, вижте срьбската история,
Не ли тамъ прѣминѫли войски русски;
За д'отбранѫтъ, сърби отъ Турция?

За туй, днесь народа, в'цѣла Сърбия,
— Освѣнъ Милана с'правителство,
За добродѣтель той счита Руссия,
И ще я слави сърбско потомство.

Приповнете гръцкото въстание.
Кое, слѣдъ деветгодишни борби,
Потемъ петвѣковно робувание,
Сам'тѣ гърци, не могохѫ се спаси.

Разглѣдайте гръцката история,
При Наваринъ, заливъ днеска морский,
Обсаденийс'флотата на Турция,
Въвъ тревога билъ цѣлъ народъ гръцкий,

Че извѣстнийтъ паша, Мехмедъ-Али,
— Пьрвий морякъ на флотата турска,
Който Гръция щѣлъ да покорѝ,
Ак' не би била тамъ, флотата русска!

При Наваринско, Стредиземно море,
— В'лицето на флотата англо-френска,
Турска флота мигновенно изгорѣ,
По прѣдлогъ, на мощна рѫка русска.

И тъй подиръ тѫзъ катастрофа турска,
Мусулманство, трѣбваше да отклони,
Да, на волята, русско-англо-френска,
И Гръция да се освободи.

Да, Гръцитѣ сѫ иноплеменници,
Но русска милость вѣчно признаватъ,
Твърдѣ мразятъ Англичани и Нѣмци,
А на Руссия, и днесь честь ѝ даватъ.

Ами на храбрата пакъ Черна-гора,
Въвъ найсполучливитѣ ѝ борби,
Мисля, че нѣма на свѣтътъ хора,
Да не знаѫтъ, кой нея подкрѣпѝ?

Противъ Омерпашовитѣ, турски войски,
Смѣло се сражаватъ черногорци;
Но и тукъ имà русска сил' и храни,
За туй бѣха и побѣдоносци.

Гордо, всѣкога знаме тѣ развиватъ;
Противостоѭтъ на турска сила,
Турски поддании тѣ небиватъ,
Поддържани отъ Руссия мила!

С' една дума; да си кажемъ прѣдъ свѣтътъ,
Че на всички християнски народи,
По Балканский полуостровъ, наврѣдъ,
Царьтъ руский тѣмъ помощь проводи.

Днесь и простий народъ в' тѣзи държави,
Попитанъ, никакъ той неотказва,
Че Руссия всѣгда добро му прави,
За това той днесь честь ѝ отдава.

Какво остава за васъ, драги сестри,
На кои, земята ви, нѧ, вчера,
Съсъ порой русска кръвь тя се обогри,
За да ви спаси животъ и вѣра?

Защо ли бѣше първий русский походъ,
— Прѣзъ двадесеть и осмата година,
Не ли за свобода на български народъ,
Лѣжащъ, подъ турци, къкъ лешъ в'долина?

Руссия походътъ за да прѣдвари,
Рѣпи и стжпи, в' Одринъ вторъ пать,
Яничерската власть тя да обори,
И тъй свърза Едренския трактатъ.

Ами и Севастополската война,
— Обявената противъ Турция,
Не бѣ за д' избави наш'та страна,
А именно зарадъ България?

Нѣма ли, Руссия, даже и до днесь,
Най-вьрли свои неприятели,
Създадени отъ Парижкий конгресъ,
Кои викатъ: „Русстѣ, сѫ тѣхни спасители"?

Отъ користний натискъ европейский,
Да, ощърби се русский идеалъ;
Но той е още живъ, в' сърдцата русски,
И ще гони цѣлта, яже той завѣщалъ![1])

Дълго врѣме, Руссия, умно търпи,
А планътъ си слѣдва тъй искусно;
Тя на заклѣти врази си отмъсти,
Ако късно, но много чудесно!

Прѣди десета, отъ днеска година,
Съ волята на цѣла Европа.
Рѣка Дунавъ Руссия прѣмина,
И свои войски, в' Турско натрупа.

И така, слѣдъ геройскитѣ и борби,
Славно побѣди силна Турция;
И тъй съ свобода ни поздрави,
— Съсъ Санъ-Стефанска България.

Коя друга сила, о, вий, сестри мили,
Пожелала д' освобождава насъ;
Кръвь да пролива и безбройни рубли?
Кажете, за Бога, кой до тозъ часъ?

Вѣрвамъ, че с' менъ, сестра ваша унила,[2])
Нашълно вечь ще се съгласите,

---

[1]) Общото мнение, по нашитѣ страни поддържа, че завѣщаний планъ на русский императоръ, Петръ Великий, точно се съблюдава и испълнява отъ неговитѣ наслѣдници и императори на велика Руссия. Днешнитѣ обаче нѣкои властвующи—отъ 10 год. насамъ въ Съединената България, за да иматъ послѣдователи лъжятъ бълг. народъ, че завѣщанието на Петръ Великий било съ завоевателна цѣль. Слѣдователно Русситѣ щѣли да завладѣятъ България, като русска задунайска губерния. Чиста опашата лъжа. Нито Руссия помислила да ни владѣе, нито пакъ има българинъ, кой би желалъ това.

[2]) Унила по сръбски значи: повехнала, онеправдана, очаянна, окаянна, оскърбена.

Чѳ сама Руссия е васъ създала,
И думитѣ ми ще одобрите.

Богъ да порази Белгинский Ареопагъ,
Кой развалʼ договоръ русско-турский,
Ахъ! той за славянитѣ вѣченъ върлъ врагъ,
Че той распокъса народъ български.

Кажете, трѣбва ли ний да се смразимъ,
Сʼ нашата покровителка, и какъ?
И русска добрина ний да забравимъ?
Цѣлъ народъ клика: „неща омраза, никакъ!“

* * *

Но ето азъ, клѣта Македония,
Дошла съмь вечь до убѣждение,
Че нѣма срѣдство безъ Руссия,
За мойто освобождение.

Да, едно припознавамъ и азъ,
Чʼ отъ Севастополската война,
Както за менъ, тъй и зарадъ васъ,[1])
Че нитʼ свобода, ни полза има.

Видѣхме, кои сѫ мой виновникъ,
За да нѣмамъ вечь упование,
И че тѣ ми даватъ винаги потикъ,
На едно крайно отчаяние,

Разбирамъ, сѐ мои несполуки,
За кои ще кажемъ по́-долѣ,

---

[1]] Подразувѣвай: България и Тракия, къмъ които продължава да говори Македония.

Тия ми думат всякакви сплетки,
Чрѣзъ които, сърдцето ми изгорѣ.

И тѣ сж: църковний въпросъ български.
Отъ които полза никакъ не видѣхъ;
Нито пакъ, по фермана султанский,
Поне владици д' имамъ, азъ можехъ.

Сжщо и отъ русско-турската война,
Доби само Българо-Тракийско,
Жребецътъ, за свобода, тамо падла;
Клета же азъ, пакъ робъ съмъ, на Турско!

Вѣрно, отъ Сан-Стефанска България,
Зарадвахж се българи на врѣдъ,
Че тя обѣма и македония,
Но уви! отцѣпима ареопагъ клетъ;[1])

Нито отъ клета надежь, европейска,
Сирѣчъ, отъ турски, за менъ реформи,
И отъ тѣхъ не видѣхъ бѣлъ день до днеска,
Ни пакъ се надѣвамъ, на разни думи.[2])

Лишихъ се отъ вътрѣшнитѣ си дѣйци[3])
Избѣгнали, изъ роднитѣ си мѣста,

1] Бикопсфидский, тъй да рѣкж, ареопагъ или Берлинский договоръ, който противъ волята и желанието на Руссия, събра се прѣзъ 1878 год. за да водо измѣни Сан-Стефанский договоръ хвърли единъ камъкъ на Руссия, и на нѣть части распокжса български народъ, свободата на когото Руссия принесе много индивидуални [человѣчески] жертви

2) Прѣзъ 1879-80 год. спорѣдъ Берл. Конгресъ изработихж се ужь реформи, за Македония, нъ тѣ и до днесь не се туриха въ дѣйствие, а си оставать мъртва буква.

3] Тъй като не съмъ прочелъ на даже нито чюлъ, да се издала на язикътъ ни нѣкоя история или статистика, въ която да фигурира кратко изложение на дѣйствията и страданията на нò главнитѣ дѣйци по черковний български въпросъ отъ 25—30 години насамъ, а въ особенности за страданцитѣ

Ахъ! прѣслѣдвани отъ мѣстнитѣ турци,
И тъй, изгубихъ тѣхъ и помощьта;

С' радость чухъ вашето съединение,
И успѣхъ, отъ сърдце ви пожелахъ,
Но щомъ чухъ за ваше, с' Турско съгласие,[1])
Счехъ го за кьопаво, и с' отчаяхъ!

Толкова изобилна полза имахъ,
Отъ гибелното съединение,
Колкото на тѫпанъ се намира прахъ,
А тъй сѫщо отъ вашто освобождение,

Че безврѣменно би вашето дѣйствие,
Доказа се отъ плодътъ му до тукъ,
То не сам' стана, безъ русско знание,
Но даж' в' укоръ на Руссия и напукъ.

Забѣлѣзва се в' самитѣ звѣрове,
Че и тѣ тачатъ своя творитель.
Па и Димитѣ[2]) отъ родъ на вѣтрове,
Почитатъ и тѣ свой повкровитель.

но Македония, и прѣдъ видъ, че въ настоящето съчинение се говори, че петата спънка и неудача на Македония, била избѣгването на македонскитѣ борци изъ родното имъ мѣсто, то моля г. г. читалитѣ да ме неосѫждаватъ, ако ги отекчѫ и запознаѭ съ едно кратко изложение, на имената на по главнитѣ: дѣятели, самоотверженцитѣ, пожьртвователи и трудженици по черковния ни въпросъ въ Македония и Съединена България отъ 25—30 год. (глѣдай на края).

[1] Глѣдай условията въ протоколътъ 19 Февруарий 1889 год. по съгласие, мѣжду княза Александра съ Султанъ Хамида. Въ този, този протоколъ, ще срѣщне читателя оказалната, къмъ българитѣ добрина(?).

[2]) Прочети съчинението на мѫдрия Фонтенела и, философския му разговоръ, които ималъ съ олицотворенната Госпожя Маркеза — за множеството ка подвижнитѣ небесни свѣтове, ще видишъ, че Дамитѣ сѫ и днесъ единъ родъ постоянно движимъ въздухъ, подобенъ на вѣтровия вителъ, който дига прахътъ и морската вода. Tourbillons, ou tourbillon de vents. Въ районътъ на дамитѣ всичкитѣ подвижнитѣ небесни тѣла (звѣзди) правятъ своитѣ непоривни и канонически движения.

А отъ българската буйна младежъ,[1])
Нито пакъ отъ вашитѣ властолюбци,
Неща д' очакватъ полза, ни па надѣждь,
Че другъ' не сѫ, освѣнъ немарливци.

И всѣкой, който на тѣхъ би се надѣвалъ,
Той ще с' увлече въвъ смьртна участь;
Па ни народна цѣль, той би достигналъ,
Че тѣ го водятъ, къмъ вѣчна пропасть.

Ако д' има нѣкой отъ нашит' чада,
Да се намира още в' дълбокъ сънъ,
И на подобни глави той да се нада;
Той е веч' глупецъ и невежий пънъ.

А колкото за наш'та славна войска,
Ще се слави прѣдъ народъ славянский,
Тя приготвенна отъ дѣсница русска,
За храбростьта ѝ въ бранътъ сьрбский.

Българската войска с' своето юначество,
Заслужава хваления вѣнци,
Да, ще се гордѣе нейно отечество,
Хвалби пѣсни пѣщѫтъ ѝ потомци.

---

[1]) Тукъ не подразумѣвамъ скромната и благонадѣжната младина — която е много скѫпа за Българско, нъ за онази, на която пълния ѝ съставъ е соинъ: сописти, шайкаджийтѣ, чомагаши свѣщени свързски, интриганти, превратаджийтѣ и въобще Австро-Англо-филитѣ

IV.

ПО ДѢЛБАТА НА МАКЕДОНИЯ
и
НЕЙНИТѢ АНАТОМИСТИ.

Българи!

Още въвъ първия си мой параграфъ,[1])
Мисля, че накратко азъ ви описвахъ,
Че май. още въ старитѣ врѣмена,
В'менъ сѫ живѣли разни племена,
Които турцитѣ тукъ заварили;
И, с'мечьтъ, подъ властьта си подчинили.
И тѣ бѣхѫ: множеството славяни,
Цинцари по язикъ. а родъ Римяни,
Арнаути и ([2]) твърдѣ малко гърци,
Потурчени Българи ил' помаци,
Нѣгдѣ-годѣ и часть отъ Исраили,
Гръкомани и малко сърбофили;
А свърхъ тѣзи, и двѣ найзлобни секти:

---

[1]) Продължава олицетворената и дѣлимата Македония, къмъ сестритѣ си: България и И. Румелия.

[2]) Отъ тракоилирийското племе сѫ и днешнигѣ живущи: въ Македония, Албания, Ипиръ и Тесалия па даже и въ самата суха Гръция, тъй нарѣчени Арнаути, Албанци и Шкипитари. [Глѣдай, Lejeu Etnographie de la Eurguie d' Europe]

Католици и Протестанти клети. [1])
Има, тукъ-тамъ, и нѣкои ерменци,
А врьхъ всички же днесь властвуватъ турци.
Да, и тритѣ ний подъ сѫща власть бѣхме,
И петвѣковенъ яремъ ний теглихме,
А свьрхъ турскитѣ натиски и мѫки,
Подпаднахме и подъ гръцки прищевки,
И тѣ сѫ: (онния) в'фенерското духовенство,
По несносно, отъ най-лошо тиранство.
Но моята, свободни мои сестри, участь,
Не е сѫща тя, що сполѣте и васъ.
Какъ звѣздитѣ, отъ земнитѣ кандила,
Тъй сѫ различни (моитѣ) отъ вашитѣ теглила,
Вий страдахте само отъ власти турски,
И отъ злобнитѣ — може би — клеветѣ фенерски,
Азъ обаче не сам' отъ двѣ зла страдамъ,
Но подъ ножьтъ на петь грабители пѫшкамъ!
И отъ местното ми положение,
Доцете до пълно убѣждение,
Че отъ много страни се заплашвамъ,

---

[1]) И първитѣ — Католицитѣ или Унятитѣ и Павликянитѣ — дѣйствително съ тѣхнитѣ усилени пропагонди правятъ мнозина просилити отъ нашитѣ българи, въ Балканский полуостровъ. Тѣ съ своята мисионерска дѣятелность и като постари папски, пообширно и по здраво распространяватъ Паписмътъ по цѣло Българско, а именно енергично дѣйствуватъ днесъ въ Македония въ слѣдующитѣ страни: въ Солунъ, Кукушъ, Енидже, Битоля, Серешко, и по Тихвашкитѣ сега; въ Тракия и България: въ Одринъ, Пловдивъ, София, и въ Свищовски и Никополскитѣ сега и пр. пр.

Дѣйцитѣ на Католицисма, съ своята непогрѣшимость и езуитски отношения, обѣщаватъ поне, на своитѣ просилити, че съ цървулитѣ и бъклицата на рамо свободно и право въ райтъ щѣли да влѣзътъ — като Шеп-Гика (арнаутски святецъ).

Послѣднитѣ обаче протестантитѣ съ лицемѣрнитѣ и притворнитѣ тѣхни, ужъ Евангелски, проповѣди, чрѣзъ благообразнитѣ и учтивитѣ си мисионери хищно распокъсватъ и поглъщатъ сърцата и душитѣ на наивнитѣ и простодушнитѣ българи; тѣ и днеска съ неимовѣрна дѣятелность, а именно отъ съедине-

И отъ върли врази, азъ се окржжавамъ.
Приповнете си горнитѣ племена,
Заселенни, в'менъ, отъ стари врѣмена,
Че всѣко отъ тѣхъ днесъ ме застрашава,
И чрѣзъ мѣстни власти то страхъ ми дава.
Всѣко отъ тѣхъ грози мя и налита,
Дърпа ме и къса, ч' има защита.
Горки българи! всички уплашени,
Стоятъ и се чудятъ, какъ окояни,
Има (българи) взискателни по тѣхната участь,
Но да с'отбранжтъ нѣматъ уста, ни власть!
Българинътъ да с'отмъсти умѣе,
Но прѣдаденъ, той нѣма да живѣе!
С'една рѣчь; с'мжкитѣ си азъ какъ стожж
Знайте, не е нужда да ви г'изброжж;
А какъ ма раскъсватъ днесь, ще дòкажж
И в' трагическа картина щ'изложж.
Вѣрвайте, недѣйте бжди песимисти,
Че азъ днесь лежж прѣдъ петь анаполисти,
Кои, „на ризи моя метаютъ жребия"

нието насамъ — съ политическа цѣль — немилостиво и безчеловѣчно оцѣпяватъ и пленяватъ: мжжъ отъ жената му, синъ отъ родители, братъ отъ сестра, родители отъ чада и обратно. Сладкодумнитѣ и лицемѣрнитѣ миснонерни и евангелисти съ тѣхната готовности, къмъ проповѣди и раздаване на книжки на проститѣ людие, друго зло не правятъ, освѣнъ да заразяватъ и отварятъ: вѣчна дѣлба, непримирима омраза, нравственна и физическа борба между много семейства — безъ разлика на народность — и гѣхнитѣ: роднини, приятели и съотечесвенници.

Тѣзи благообразни—а по добрѣ да се каже вълкообразни-англо-американски и нѣкои продадени души отъ българитѣ, подъ булото на Евангелието приготовляватъ духовно вълнение и оцѣпление въ нашето отечество. Блазе намъ! съ тѣхното фаворизирание!

Желателно е, щото бъл. правителство, а тъй сжщо и Святата Екзархия да обърнатъ особно внимание върху гибелнитѣ дѣйствия особенно на тѣзи двѣ автороанглийски секти, съ дѣйствията на които не само унижяватъ, укоряватъ и опитняватъ Православното, но въ всѣко отношение деморамозиратъ невинното българско население.

По идеали и користи своя блàгия.
1). Австрия рѣже левата ми нога,
Умисленно, и безъ всѣка тревога;
Своето право (sic) смѣло тя запазва,
И къмъ Европа тайно така казва:
„Не съмъ благодарна само съсъ Босна,
Право е до Солунъ, азъ да се косна,
Че и тамъ имамъ свои подданници,
Чисти нѣмци, по вѣра католици.“
2). Австрофилътъ же, краль сърбский побърканъ,
За да понѣмчи сърби става той органъ,
Братубиецъ, сѫщий краль Миланъ храбрий (!)
С' Милоевци мисли, крои, день не губи,
С' тъпий си ножь той днесь ми реже рѫка,
А прѣдъ свѣтътъ, озѫбенъ тъй той вика:
„Гдигодъ е слава, ту су чисти сърби;
Да се агитира и врѣме не губи!
Отъ градъ Солунъ до прѣдѣли миячки,
Отъ Сересъ, Битоль вси страни Бърсячки,[1])
Отъ Прилепъ, Велесъ и цѣло Дебърско,
Цѣлъ народъ е достояние сърбско;
Сви славяне, в' днешна Македония,
Друго не сѫ, освѣнъ родъ на Сърбия;
Македонци, вий чада царь Душана,
Будите вѣрни на краля Милана“.
3) Отъ лѣвата стрсна стои Гръция,
Раздразнена отъ велика идея;
Цвърсто тя държи лѣвата ми рѫка,

---

[1]) Бърсяцитѣ или Бързацитѣ сѫ главния бълг. елементъ на Югозападната Македония, тѣ живѣятъ между г. г. Прилѣпъ, Битоля, Охридъ, Дебъръ Кичя, Скопеи Велесъ Главното и господствующе бълг нарѣчие е бърсячкото Бърсяцитѣ сѫ сѫщитѣ които освоили и завладели Гръция и самийтъ п Пелопонесъ. (прѣглѣдъ М. Дриновъ).

Ядосана, люто кряска и вика:
„Македонцитѣ всички, безъ разлика,
Беспорно тѣ сѫ кръвь и плъть еллинска.“
Трошятъ богато гръчуля убози,
Чрѣзъ богатитѣ тѣхни силогози.
„Да, д'интригуватъ, чрѣзъ гръцки владици,
Прѣдъ Турция най-вѣрни дѣйци;
Нѣк' дѣйствуватъ и погръчяватъ,
А кой нерача, смѣло нек' да го прѣдаватъ,
На турски власти и тѣхни затвори.
Да, с' българитѣ тъй трѣбва да се стори“.
4] „Четвъртий хиругъ, при туй, е Англия,
Коя на петь части раздѣли България.
Тя хитрува с' свои мисионери,
Тайно шепти и злобно тя говори:
„Защо българи, толко сте не свѣстни?
Вий сте свободни и прѣдъ свѣтъ извѣстни.
Защо у васъ владѣе таква гуманность,
Унижение май, до крайна глупость?
Отхвърлете вечь русско влияние,
За да имате вѣчно спасение.(?!)
Руссия себе за да удовлетвори,
Гордѣе се, че ужь васъ освободи.
Руската цѣль е тайна и ужасна,
А за българитѣ е най-опасна!
Русский царь, милия вашъ покровитель(?)
Ще ви завладѣе, какъ похититель.
Испждете, вечъ, русски офицери,
Генерали и дипломати върли.
Цѣла Европа днесь ви похвалява,
И въвъ всѣка нужда помощь ще ви дава“! [1])

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА СОФИЯ

[1]) Дава Европа на Българитѣ изобилно: краста, шуга и орлови нокти; камилский имать и образа, за да се спорятъ, гонятъ и распокъсатъ, помежду си, за слава, власть и капалъ.

Чухте думи н' Англия христианска,
Какъ ни учи, съсъ вѣра протестанска.
Тя съсъ свои, скромни, (?) мисионери
Англи, и с' нѣкои наши ниски твари,
Между насъ сѣе: раздоръ и зараза,
О, распра, дѣлба и вѣчна омраза!
Тя и държавни мѫжье подкупува.
Да, и щедра (?) помощь имъ обѣщава.
С' една рѣчь: гали, и лъже Българитѣ,
И расте, мѣжду тѣхъ, кькъ в' дъжь гѫбитѣ.
Свърхъ читирима, зли анатомисти,
Ил' натрапени, тъй да рѣкѫ, гости,
Сѣди възъ трупътъ ми и възъ главата,
И тамъ царува, спокойно агата;
Тихо охотно пие, той чюбука,
Хичь немар' за моя тѣшка мѫка.
Маломощнитѣ, прѣдъ Европа, турци,
Днесь се водятъ с' англичани и нѣмци,
Безусловно интриги, в' Турско, правятъ,
И на Султана, тайно, съвѣтъ даватъ:
„Приповни Севастополската война,[1])
И европейската защита тройна.
Ак' не бѣше Франция и Англия,
А с' тѣхъ тайно, и Австро-Унгария,
Прѣдъ русска сила Турция губеше,
Ако с' тебъ чѣтворний съюзъ не бѣше.
Право давай на всички, в' Турско, секти
Да върлувашъ противъ българи клѣти;
Противъ българско право да въставатъ,
Училища църкви д' иматъ, нек' не даватъ;
Нито, по фермань, български владици,

[1]) Австро-Унгария, Англия до негдѣ и Германия етикетно окржжавать и съвѣтвать Султанитѣ, дано постоянно би ое возили въ тѣхнитѣ кола.

Че ще въстанѫтъ, тѣ, противъ твои турци.
Тъй и прѣдвидени, за тѣхъ, реформи,
Обѣщавай имъ ги самъ с' празни думи.
Влияние русско ти не допущай;
И русски съвѣтъ вечь никакъ не слушай.
Самъ' Европа е турска бранителка;
Да, въвъ опасность тя ти е подпорка.
Додѣ Европа с' Руссия воюва,
Турция ще, въвъ Стамбулъ, да царува".
Шрѣлиминарно (вкрацѣ) Султанъ имъ продума,
Къмъ лицемѣрний, съвѣтъ европейски.
Ето краткийтъ отговоръ султанский:
„Знамъ че ваш'тѣ интриги сѫ в' мой ущърбъ,
И че цѣлъ товаръ ще падне на мой гърбъ.
Ваш'тѣ иллюзии горѣщи, кѫкъ огънь,
Не сѫ за друго, освѣнъ за мой юрганъ.
С' Руссия война Турция имала,[2])
И много пѫти земи е губила,
Но загуби, нанети отъ Руссия,
Подолни сѫ, отъ онния н' Англия.
Да, по Европа, азъ ще да се вода,
И, неволно днесь, ще да ѝ угода.
За раята, азъ много не се грижѫ,
Па и да ѝ помогнѫ неможѫ;
Като не съмъ в' сила нѣщо да сторѫ,
Прѣдъ силнитѣ, днесъ, уста ще затвора".

[2]) И самитѣ турски публицисти даватъ гласность, че Турция до днесь 16 пѫти имала война съ Руссия; и като сравяватъ загубитѣ, съ онния, проистекли отъ приятеляката, (?) Англия, намиратъ, че послѣднитѣ [англинскитѣ] много потѣжки и опасни сѫ за Турция, отколкото първитѣ, т. е. прѣдизвиканитѣ отъ Руссия.

V.

БУКВАЛНИ ОГЛАШЕНИЯ НА ДѢЛБАЧИТѢ.

Съединена България:

О, варе! горкана како! що си прострена?
Оле! и съсъ тѣжки вериги си вързана!
О, сестро! прѣдъ очитѣ ни жертва ти ставашъ!
И къмъ насъ, сестритѣ, ти рѫцѣ подавашъ!
Въвъ порой сълзи, прѣдъ палачи, ти проливашъ;
Помощь, злощастна! отъ нигдѣ днесь не добивашъ!
Грозна картина прѣставлявашъ на този часъ,
И скърбь неутѣшима, готвишъ заради насъ!
Лѣжишъ, вързана, прѣдъ петь върли анатомисти,
Кои, свирѣпо сѣкѫтъ твоитѣ скѫпи части!
Грозятъ, да те расподѣлятъ звѣрски, абие,
И да си хвърлятъ, на частитѣ ти, жребие!
Желаемъ, и готови сме да ти помогнемъ,
Но уви! отъ Турция, горкитѣ, не смѣемъ.
Дерзай, о, Македоньо, не се очаявай.
Къмъ насъ, сестритѣ ти, всегда рѫцѣ подавай!
Нашата неутешима днесь, за теб' жалость,
Ще търси и за теб' помощь и щедра милость.
Ахъ! кадѣ е, днесь, русската военна сила,
Да спаси Македония, сестра ни, мила!



МАКЕДОНИЯ ДѢЛИМА.

Сестри!
Вижте! ето ме, на масса, свалена,
Ахъ! прѣдъ нея грозни анатомисти!
Обкржжена и отъ тѣхъ обрѣзанна;
Пъшкамъ, прѣдъ вѣчни палачи чисти!

—

С'мечъ и сабля, дѣлбата ми тѣ вършжтъ;
С'панска свобода, нѣкои ме мамятъ;
Само отъ Руссия, още не смѣжтъ,
А нѣмци ми нѣжтъ: вѣчна ми памятъ!

—

Послѣденъ пжтъ къмъ васъ простирамъ ржцѣ,
Помощьта ви искамъ, нераздробенна;
Къмъ мои джелати н'обрѣщамъ лице.
Побързайте, че съмъ раскъсана!

Сърбия:

„О, ти славна стара Србјо,
Ща си н'асталу ти легла?
Ща стои, на лѣво, Грција?
И руке, к'бугарску пружила?

Ти си цара Душана сам рај,
И цара србског Владимира
Скочи на ноге, па устај
Нико не сме теб' да дира!

Ти, већ, ниси земля бугарска,
Па що си коју руке пружила?
Ти си всагда, отачбина српска;
Па защо си тако унила?

Ето имаш српске консуле,
И гдигод се српски говори,
Вѣруј, имаћеш и српске школе,
Јер се, за теб' србин мачем бори;

Бугарашн тебе варају,
Троше, за те, и много новци,
Да те присвоју се старају,
Грге нег'татарски трговци.

Іа подај ти руке србима,
Шнима састави отачбина,
Не моі се узда бугарима,
Србја е, силна кральевина![1])“

1 Видѣхме въ Сливница юначеството на нашитѣ брача, какво е.

Папата:

„Ела чадо, да те исповѣдамъ.
Глѣдай на менъ, патера, ще те комкамъ;
Папскитѣ тайни ще ти проповѣдвамъ
Къмъ добритѣ му мисли, азъ те съвѣтвамъ.

Българитѣ по цѣл' Македония,
Сѫ християни и добри хорица;
Само пъшкатъ, горкитѣ, подъ Турция,
Къкъ Иисусъ Христосъ и свята Троица!

Папа, съ своята непогрѣшимость,
На християнитѣ рай обѣщава;
Моли се Богу, съсъ неуморимость,
Сам' за оногозъ, който го признава.

Ти, Македония, днесь въ Турция,
За да се отървешъ отъ всѣкаква участь,
Не трѣбва да с'надѣвашъ на Руссия,
Но само на папската, свята власть!

Македонци, църквитѣ си ще г'имате,
И иконитѣ, ваши, тъй сѫщото,
Папата само вие признайте,
Ето, че се отървахте отъ злото.

Български школи, пакъ, ще си имате;
Да, и сѫщитѣ ваши свещенници;
Папата само ще споменувате,
И тъй, нѣма веч' да ви гонятъ турци!"

Австрия:

„Азъ съмъ чадо, велика сила, Астрия,
Жално ми е, че робувашъ подъ Турция;
Скърбно ми е, да глѣдамъ тъй да те дѣлятъ,
А пакъ българитѣ, подло да те лъжатъ.
Ти не можешъ да бѫдешъ земя българска,
Ни гръцка, ни сръбска, ни русска ни турска,
Турция е вечъ, прѣдъ Европа, паднала,
На зарадъ това и Босна е менъ продала.
Отъ Босна до Солунъ, ти ще бѫдешъ нѣмска,
Това и Тройния съюзъ, да бѫде го иска.
Вижъ, че всѣкой на тебе, какъ звѣръ налита,
Прѣдай се, че Австрия нѣмъ' да те пита!
И на тоз' доминумъ, думитѣ послушай;
Приимай ги, и честь ти имъ отдавай.
На Руссия, нѣмай вечъ упование,
Тя е, днесь, сърдита, отъ менъ щ'имашъ спасение.

Гръция:

„О, тис Елладос мон тигатора,
Си филтати му, Македония,
Тон прогонон мас исо митера;
О, ми влепис прос тин Вулгария.
Си исе, Еллинон, то гоитрон,
Ке мегалу Александру патрис!
О, топ динон, си исе театрон;
Стренсон прос тин Еллада, на сотис!
Апофиге хондрокефалон етнон,
Тус Еллинас, си енколпиясе,

Ке пасон родиургион автон,
Тин прогониκин су доксан сосе.[1])

Турция:

Коркма, чюджум, сен рахат дур!
Калк, олум яваш, ве отур.

Бунлар янъна, не гелдилер?
Парче ми, сени етме, истерлер?

Бунлара сен хич, бел верме,
Ве да илигини истеме.

Бунлар, еписи, каврачи дер,
Весенде, еркес, парче истер!

Онларлен сен гидесъи, ясак.
Еписи ялан, дер бени бак.

Холам не топламисъиже бурда?
Хайде, къръи, бойнунъзи шурдан.

Вала, чибуги ми калдъраджам,
Бютун башларънъзи къръджаим;

Еркес бурада гелен кяфир дер,
Християн олдуна гяуръ дер.

Сен, Македоня, касавет чекме,
Ярдъм бугарлардан хич беклеме.

[1]) На бълг: Ти си на Гръция дъщеря, любезна моя Македонио; на прадедитѣ бѣше майка, не глѣдай къмъ България. Ти си радость на гръцитѣ и отечество на Александра Великия; ти си на страданията зрѣлище (театронъ), обърни се къмъ Гръция да се спасишъ. Отбѣгвай отъ тебелоглази народи, ти пригърни гръцитѣ и всичкитѣ тѣхни интриги, и, прадедната си, слава спаси.

Ве да, бу къзлара, бел вермемели,
Ве да лавларж ишитмемели.

Бен билиръм, сенде не истерлер,
Онлар кемиклери ми едилер!

Бен, Европая шамар да вураджаим,
Велуким шимди ону бен япмаджаим

Сен, чоктан бенъм раяси олдун;
Бунларлен гитме, бенде рахат булдум.

Бугар владикалар иоладжаим,
Веда бугар драскалар бракаджаим.

Неисе. Лаф бурда калачак,
Зере Русия ишидир се;
Бизе бирденбери батаджак.

Дерлер ки, Булгария бен им васал,
Бош—лаф. Европа ичин имиш масал.

Россія:

„Рубите ее, рубите;
Я все, ето теперъ вижу;
Куссокъ и Англій додите.
Поотмъ же, я всѣмъ вамъ скажу!

СЕСТРИ!

Чухте користнитѣ н' Европа цѣли,
Какъ всѣкъ отъ тѣхъ, о, ме къса и ме дѣли!
Къмъ кого, горкана, и азъ сама незнамъ,
Кому да се оплачя азъ и ржка подамъ?
Къмъ васъ, о, сестри, жално пакъ с'обращамъ

Изнемощена слабий си гласъ испущамъ:
Д'узнайте за моето положение,
Кое и васъ вечъ дове д' убѣждение,
Че азъ днеска отъ чужда силна неволя,
Немилостиво на късове се дѣля!
О, злощастна азъ Македония, дѣлима!
Пакъ къмъ васъ, сестри, поглѣжда и дума:
„Сестри, вашата омраза съсъ Руссия
Не се срѣща въвъ никоя история,
Тя натрапи австро-маджарский производъ
Който е пропасть, за българский народъ.
Повлѣкохте се погибелний тозъ пѫть,
Който ни раскъса, къкъ нощний, върлъ, татъ!
Ахъ! побързайте; помощь дайте, въ тозъ часъ,
Отървете мя отъ острии нѣмский ножь!
Но ак' на русский царь не се поклоните,
Васъ и Македония, вий ще изгубите.
Азъ само на Руссия, ще сѐ се надѣѭ,
— Слѣдъ вашата лоша постѫпка с'неѭ.
Да, всѣгда къмъ нея азъ ще вдигамъ гла̀са,
И щедра помощь отъ нея ще проса,
Узнайте, че безъ любовь на Руссия,
Нѣма Санъ-Стефанската България!
Освѣти се българину сабуди,
И покровителя се пригърни."

* * *

Великодушието на Руссия,
Даде вамъ най голѣма свобода̀,
С' обширенъ законъ на конституция;
Но в' мѣсто полза, панесе вреда?

Но никоя днесь свѣстна история,
Не ще счита русско добро за грѣхъ,
— За гдѣто е дала конституция,
А вашитѣ днесь власти сѫ з' укоръ и смѣхъ.

Руссия стори благородна стѫпка,
Но българинътъ роденъ за инатъ;
Наученъ да робува подъ турска рѫка,
Свобата служи му за развратъ.

Българинътъ нѣма (своя) народна гордость,
Родътъ си мал' щади оцѣлява;
Наивенъ, раболѣпствува до крайность,
Утѣсненъ же, скор' той се прѣдава.

Ето защо съмъ отчаянна крайно,
Отъ вашата тригодишна власть.
Неволно и с' скрбь да ви кажѫ явно:
Богъ да е напомощь, в' тозъ горчивъ часъ!

Дано с' освѣтите вече порано,
И дойдете въ самопризнание,
Че безъ Русия гроз' насъ жило утровно,
И за насъ нѣма друго спасение.

Чухте в' кратцѣ грозящитѣ злини;
Да крия истината н' умѣя;
И отчаянно отъ горки (за менъ) причини,
О! тъй жално ще ви попѣя:

* * *

Крокодилски сълзи, ужь за менъ, ронихте,
Крѣсаци и митинги вий правихте,
Ужь за пострадавши македонски чада,

До като се докопахте до кость и влада
На шефоветѣ (ви), по прѣврата, постѫпка,
Тя приличя съсъ турската поговорка:
„Бенъ чалъщѫмъ, чалъщѫмъ, хепъ сенънъ ичинъ,
Гючъ-белаиленъ казандѫмъ бенъмъ ичинъ.“
Сирѣчь: „трудихъ се, мѫчихъ се зарадъ тебе,
Едвамъ успѣхъ, да добиѫ зарадъ мене.“
Да тѣ — ставатъ прѣдмѣть на порицание,
С' княжеско — султанското съглашение.
Вѣчно ще ги проклиня всѣкъ славянский братъ,
Виновницитѣ на Септемврийский прѣвратъ,
А тъй сѫщо, и отъ моето потомство,
Че тѣ ме тикнахѫ в' тозъ яремъ и робстро!
О! отъ вашето днешно къмъ менъ отвръщение,
Всѣкий, неволно влиза въвъ съмнѣние;
Да помисли и състави понятие,
За вашето спорно происхождение,
И, вѣрмамъ че, отъ разни съчинения,
Ще си състави вечь, други понятия.
Всѣкъ ще се разубѣди и ще послѣдва;
Да помисли за вашъ родъ и повѣрува:
Пьрво, Тунмановo и Енгеловото; (1)
Второ, подобно е Венелиновото, (2)

(1) Високоучестний Тунманъ — англичанецъ — въ историята си, издадена 1774 год. изрично казва: „Българитѣ около Волга, били сѫ чисто татарско происхождение.“ А Енгелъ, въ своето съчинение подържя: „Аспарухъ миналъ на Балканский полуостровъ и привзелъ: часть отъ Византийската империя, долна Мизия, малка Скития, и тъй съставилъ [българското царство.“ Отъ ордата на Аспаруха, продължава сѫщия, е днешния крайдунавский народъ, който е такожде татарско племе или людье отъ послявянени татаре.“ (Geschichtè on (или von) Bulgarien).

(2) Венегинъ, който ако и да разсѫждава подругояче за Волшкитѣ българе. въ и той се опира почти на сѫщата почва, т. е подържа Енгеловото учение.

А трето е учението Чудско, (3)
Подкрѣпено с' мнѣнието европейско,
Сирѣчь, вашето племе не било славянско,
Но послявяненно отъ бивше татарско.
Нек' сега всѣко свѣстно чадо славянско,
Да обсѫди мнението европейско,
За родътъ на сѣвероюжни Българе,
И нека каже да ли сѫ сѣ татаре.

---

(3) А пакъ велекия славистъ, Шафарихъ, дава си мнѣнието като казва: Уралскитѣ българи не сѫ били, нито славяне, нито пакъ чисти татаре а произхождали отъ потеклото на чудский или Финский народъ. Какъ и да е. Ний ще кажемъ, че за славянскитѣ списатели — относително произхождането на днешнитѣ Мизийски и Тракийски Българи оставатъ познанията имъ тайни и невразумителни. Французката и немската обаче истории, напълно поддържатъ мнѣнието на Енгела; съ тѫзи само разлика, че тѣ — Френцитѣ и Нѣмцитѣ — наричатъ съединитѣ днесь днесь българи за послявянени фини, а напротивъ Енгелъ — за послявенени татаре. Извѣстнийтъ и многоуважения — почти отъ цѣлий-бъл.-народъ — по високото образование мѫжъ г-нъ М Дриновъ, горѣщо се заз велъ — съ свойтъ си „поглѣдъ“ и други негови съчинения да защищава българския елементъ, а именно да отърве своитѣ сътечественици отъ приписуемитѣ тѣмъ Чудско-финско-татарскитѣ енитати. Дано неговитѣ исторически доказателства не удрятъ о камъкъ, нъ не вѣрвамъ.

VI.

МАКЕДОНИЯ ИЗОБЛИЧАВА СЕСТРИТѢ СИ.

Сестри!

Българското, днесь, знаме, гордо се развива,
Възъ куповетѣ на геройски, руски, кости,
А всичко, руско, свято, улично се псува.
Отъ българскитѣ, нѣкои извѣстни, власти.

Не се срѣща по свѣта весъ,
Като грубостьта у васъ днесь.
Ни пакъ живно сѫ помира,
Кое доброто да прѣзира.

Пакъ българскитѣ управници, даватъ ходъ първъ;
Тикатъ българи, да забравѫтъ добрина,
Русскитѣ безбройни жертви и поройтъ кръвь,
Пролѣта, за българи и тѣхната свобода.

Нѣма човѣкъ по земята,
Ни животно въвъ водата,
Ни пакъ звѣръ се намира,
Добрината да призира!

Надали щ' има животно, на земний тозъ шарь,
Съсъ подобно, къмъ Руссия, призрѣние,
Какъ български властолюбци, къмъ Русский царь,
Кой имъ подари, вѣчно владѣние!

Нѣма на свѣта, нито звѣрь,[1])
Кой да слѣди този примѣръ,
Нито пълзаще, по земята,
Ни пакъ насѣкомо в' трѣвата.

Самовари, звони и всичко русско у васъ днесь,
Безобразно и улично се испсува!
Що е нѣмско, то е скжпо, и у васъ има честь,
А що е русско, то за васъ, хичъ неструва.

Нѣма риба въ водата,
Ни пакъ змия в' рѣката,
Да поддържятъ този примѣръ,
Който личи, сам' на звѣръ.

---

[1] Между другитѣ раскази на Робинзонъ Крушъ говоря и за този: Подиръ дълговрѣменнитѣ ми по Африканскитѣ пустини скитания стигнахъ въ Мароко, гдѣто властитѣ бѣхж осждени единъ прѣстжпникъ на смъртъ и врѣмето бѣ дошло да се испълни присждата. Осжденця чакаше часътъ да го обезглавжтъ палачитѣ; но вмѣсто да го обесятъ или прѣрежжтъ, рѣшило се да го хвърлятъ въ една яма, гдѣто се намираше единъ неукротимъ лъвъ наскоро уловилъ въ Африканскитѣ пустини. Народа бѣ се стекълъ при арената (жалостно зрѣлище), гдѣто очакваше распокъсваньето на осжденця нещастникъ! Палачитѣ вързахж човѣка и метнахж го тъкмо прѣдъ лъва, който веднага се спусна върху жертвата съ отворени уста, обиколи я, подуши и по понюха и, вмѣсто да распокжса нещастника почна: да му се милкува радва лижи, гали и всячески да играе съ човѣка, като леговетѣ съ тримата богоугодници: Анания, Азария и Мизаилъ. Властьта като видѣ, че лева не изжда хвърления, хвърли другъ осжденъ на смъртъ, който щомъ падна прѣзъ левътъ, минутно биде распокъсанъ и изеденъ отъ сжщия лъвъ. Извадихж първия и го попитаха: „защо левътъ не те изѣжда, а играе съ тебе?“ Защото призознава добрината на своя си добродѣтель“, отговоро имъ — Че каква добрина си му сторилъ? и, звѣрь, познава ли добрина? попитали го.—Слѣдъ едно кораторушение морскитѣ вълни ма закарахж при едни стени на Африканскитѣ пустини отговори имъ. Отдалечихъ се отъ морето да търся коренье и растения да не умрж отъ гладъ Въ пустинята налетохъ на този лъвъ, когото добрѣ познавамъ, който лѣжеше; дигналъ бѣ прѣдната си нога, пъшкающъ и жалостно жрмжеше, като да иска отъ некого помощь. Като видѣхъ че не може да прѣстжни и ме повреди и, слѣдъ врѣме, като ми домилѣ, осмилихъ се и се доближихъ до него, но какво да вида? единъ трънъ голѣмъ забитъ въ прѣдния му кракъ, който бѣше отекълъ и събралъ гной. Като уловихъ болния му кракъ и не ма закача, истеглихъ търна, истискахъ гнойтъ, спадна отокътъ и му олѣкна, почна да играе около менъ, радостно да реве. и да мя лиже, както виждаме и сега че прави. Властьта остана смаяна отъ признателностьта не най-жестокия звѣръ. Опрости осжденця и му подари лъвътъ да печели и се храни съ него.

Като и животнитѣ сѫ безпристрастни:[2])
На родители, благодѣтели даватъ честь,
Какво да кажемъ за хората, днесь словестни?
И за българитѣ, що е потрѣбно днесь?

Да се молятъ на Руссия:
Д' обихожда България,
Ако имагъ акълъ драмъ;
Ще с' отървѫтъ отъ днешний срамъ.

Вашъ народъ, прѣдъ Руссия, в' нищо не е кривъ,
Ни реджимъ, нито натискъ, може да го обърне.
За това и не служи за лошъ мотивъ;
Той е билъ, и е готовъ, русси да прѣгърне.

Него лъжѫтъ само властолюбци,
Грабители и нѣмски любимци,
Интриганти, крайни австрофили,
Кои с' данъци, кръвьта му испили! (*)

Всичкитѣ вожди, по народния идеялъ,
Прѣтърпѣхѫ: терроръ, затворъ и насилство,
Истезавания, бой, и откупъ, с' материялъ,
Бесение, изгнения, в' цѣло Княжество!

Да, жестокости бѣхѫ до безъ край
В' бившитѣ реджими и тѣхний строй!

---

[2] На примѣръ домашнитѣ услужливи и бозсловестни животни припознаватъ своя господарь и добродѣтель повиняватъ му се, честятъ и припознаватъ го. Какво ли остава за человѣка?

* Да си кажемъ право и откровено. Опитностьта ми, като сѫдебенъ чиновникъ и учил, инспекторъ, много пѫти ми се случило да имать разговоръ съ хора отъ народа ни, които охотно и открито казвать: „при днешнитѣ у насъ: гонения, истезания и толѣмитѣ и не търпимитѣ данъци прѣдпочитаме турското управление и строй". (Б. ав.)

За узурпаторство той бѣ избранъ,
На и съсъ Руссия да води бранъ!

Само едно лошо(?[1]) Руссия ви подари,
Отъ добродушие и щедра си милость:
Ранно, къмъ конституция, пѫть ви отвори,
И увлѣче младежь къмъ горда надмѣнность.

Тази велика русска благодать;
За българитѣ послужи за развратъ.
Тоз' пѫть за тѣхъ се показа весма лошъ,
Както, за малко дѣте, острия ножъ.

Онзи, отъ българитѣ, ще бѫде готовъ,
Който, в'жилитѣ си нѣма славянска, кръвь;
Само той, да, ще е върлия руссофобъ;
Злобно ще тѫпчи коститѣ русски, той първъ.

Бѫдѫщата ваша история,
Ще повни жертвитѣ на Руссия,
А пъкъ българското ни потомство,
Ще ѫ таче, че в'отърва, отъ робство!

В'сам'то, послѣдно (осмо) Народно Събрание,
Що прѣдставлява гласътъ на България,
С'болшенство обяви, нарадно желание,
Че народъ български иска миръ с' Руссия.

Сег' нек' си подадемъ братска рѫка,
Къмъ Руссия, държава велика,
Всички чада на цѣло Българско,
И д'отхвърлимъ всичко, у насъ, нѣмско!

[1] Конституцията е най-свободна основа, но заради младитѣ ми още сестри, рано бѣше, да се управляватъ, спорѣдъ мене, отъ подобенъ законъ. (Македония)

Къмъ македонцитѣ:

Обръщамъ се къмъ васъ честни македонци!
И съвѣтвамъ ви, Кириллови потомци:
Пазете се отъ гибелний тозъ идеялъ,
Който храна, на силнитѣ днеска, е далъ.
Да властвуватъ, мразятъ Русско и да корятъ;
Да псуватъ, биѫтъ и, все честно, да горятъ.
Вий сам' на Руссия д' имате надѣжда,
За свобода, а не на друга сила чужда.
Царуйте, силни на деньтъ, и гаврете,
Но тѣзи мои думи всѣгда повнете:
Българинътъ, никакъ Русси той не мрази,
За прищевки на нѣкои негови врази,
И, той, рано ил' кѫсно, ще си отмѫсти,
На неприятели и тѣхнитѣ власти.
Да, простодушний народъ, днесь, ниско стои,
Но пакъ отъ Руссия нѣм' да се отдвои;
При тѣшкитѣ му, днесь, мѫки и неволи,
Тайно, все за Руссия той Бога моли;
Знае, че българскитѣ държавни мѫжи,
Владѣѫтъ съсъ чужди надѣжди и лъжи;
Позналь вечь, че днешнитѣ управители,
Личятъ, за най-върли русски гонители.
С'тѣхъ, Българско стана вертенъ, на палачи[1])
На грабителство, и нѣмски кроячи;
Онѣмихѫ български невиненъ народъ,

---

[1]) Отъ тѣзи раса сѫ още хора, отъ българитѣ, които не само съставляватъ патриотически (?) дружества, „България за себе си" но тѣ мнозина честни и мирни бълг. граждане обругахѫ и немилостиво биѣхѫ—съ Херкулесови суровици.

Тѫзи участь не избѣгна и бившия министръ, Г-нъ Т. Бурмовъ, на когото счупихѫ лѣвата ржка, въ гр. Пловдивъ, 22 Мартъ 1886 год. и то, въ врѣмето на Каравеловия кабинетъ. Този истински почтенъ патриотъ, Т. Бурмовъ, опитъ този смъртоносенъ ударъ не за друго, а само защото ходилъ въ Руссия.

И опропастихѫ му честьта и имотъ.
Тѣ, стѫпчихѫ символътъ на вѣрата,
И станахѫ вѣрни оржди я агата.
Отъ горди управници я очаквай свобода,
До дѣто управницитѣ принасятъ ви врѣда.
Българската власть, с'голѣма си ненависть,
Попрѣчи на русский идеялъ, святъ и чистъ;
Тя явява се, противъ славянский дивизъ,
С'частната си злоба, и взаименъ капризъ!

Македонци!

Вий сте славяне, безъ всѣко съмнѣние,
И за днеска, вие сте вънъ отъ туй мнѣние,
Но за да избѣгнете всѣка омраза,
Пазете се добрѣ отъ горна зараза;
Да не огорчавате вашитѣ съсѣди,
Говорещимъ тѣмъ туй, което ги сърди.
Дощe врѣме, свободенъ и сгоденъ пакъ часъ,
Да се чуе единъ день, и вашия гласъ.
Да, признавамъ, че сте крайно огорчени,
Отъ несносни думи, къмъ васъ изрѣчени,
Отъ свободни наши братя, днесь князисти,
Чрѣзъ тѣхнитѣ органи и публицисти:
„Всичкитѣ, изъ Македония, бѣжанци,
Сѫ: арнаути и най-искусни кратци.
Нѣма днеска (в'Македония) честенъ бълг. орачь,
Ни свободолюбивъ и достоенъ копачь.
Вси сѫ: изроди, грабители и мухлузи;
Не сѫ българе, но български черкези.
Въвъ Македония хичь нѣма народность,

Ни достойнство, а обща у всички подлость.
Македонци никакъ разлика не правятъ;
Тѣ днесь бугаръ, утрѣ сърбъ ил'гръци ставатъ.[1])
Македонецътъ чиновникъ да не става,
Какъвъ да е, служба да не му се дава[2]).
Македонцитѣ не знаятъ Богу да се молятъ,
Та зарадъ това, още турци ги колятъ[3]).
Ако д' имахъ вастьта вѣвъ свойта десница,
Испѫдилъ би вси вънъ, отъ наша граница[4]).
И други още думи, за прѣзрение,
Казахѫ се къмъ васъ (Македонци) с'незачитание.
Да, има отъ васъ, кои за менъ не мислятъ,
И тѣ сѫ, кои тлъста кость днесь глодятъ;
И за тѫзъ кость, тѣ сѫ върли руссоеди;
Тѣ сѫщи срамятъ менъ и свои прадеди.
За укоръ служятъ, нѣкои мои изроди,
Че тѣ мя опятнихѫ прѣдъ свѣтъ и народи.
Да, тѣ сѫ причина н' общо гонение,
На даж' и на самото постановление.
Увы! клети чада, мои македонци!
Вие Кириллови, чисти потомци,
Нигдѣ нѣма за васъ спокойно жилище,
Ни свобода, нито пакъ трайно убѣжище.
Оклеветени, отъ гръцки владици,
Всѣгда, вий запрѣни, въ турскитѣ тъмници;

---

[1]) Глѣдай в. „Независима България" брой 94, 1887, и в „Свобода".

[2]) Този слухъ се яви прѣзъ 1886 год въ врѣме на Каравеловия кабинетъ и, този слухъ, се потвърди, ужь, и съ едно министерско постановление отъ . . . .

[3]) За че македонцитѣ неумѣли да се молятъ Богу, това е писано въ първия брой отъ периодическото списание на Соф. свѣщенническо дружество отъ 1879—80 г.

[4]) За испъждането на всичкитѣ македонци изъ България, каза единъ отъ видниѣ народни прѣдставители, т. е. Д-ръ Цачевъ, въ врѣме на компромиса, на консерваторитѣ съ цанковиститѣ [1884 год.] прѣдъ петима бивши министра и държавни мѫже и то, въ кѫщата на . . . . .

Оскудни, прѣзрѣни, сѐ вий осѫдени,
Прѣслѣдвани, далѣчь вѣчно заточени!
Камъ васъ, о, чада мои, вѣрни поборници,
Вий избѣгали, вънъ изъ моитѣ граници;
Подѣйствувайте прѣдъ коя да било сила,
А най вече, прѣтъ наша Руссия, прѣмила.
Да, тя избави, отъ синджиръ петвѣковний,
За да вида, сетри мой, еднѣжь свободни.
Паднете прѣдъ позѣ на силна Руссия,
Д' избави и менъ отъ тѣшка днесь робия,
Менъ, Македония, в' Берлинъ осѫдена!
И противъ русска воля в'робство оставена.
Отъ Руссия азъ чакамъ спасение,
Само тя може ми дà цѣръ в'отчаяние!
Освѣсти се, о, българине, събудѝ,
Своя покровитель (Руссия) вѣчно прѣгърни.

Пѣсень на окаянната Македония!

„Тѣшка, присѫда грози мя,
Родена отъ кѫщни раздори.
Тя постоянно мѫчи мя!
Ахъ! безъ друго, ще мя умóри! (2 пѫти)

Гонима! всѣгда, прѣзрѣнна!
Всѣкъ отъ петьтѣ, горни джелати,
Отъ всѣка помощь лишена,
Грози, съсъ смьртъ, да ми заплàти! [2]

Отъ петстотинъ, веч' години,
Вѣчно въвъ окови вързана,

Отъ свои сестри роднини,
Азъ прѣзрѣнна и забравенна! [2]

Ахъ! в'робство изгнихъ, горкана!
Къмъ кого, азе да се обърна?
Нѣмамъ кой, в'моя отбрана,
Кого ли, днеска да прѣгърна? [2]

Боже, твоя милость покажи,
Твоята мощь да ми помага;
Ти русский царь, за менъ, укрѣпи,
И той да ме избави отъ врàга"! [2]

VII.

КРАТЪКЪ ОПИСЪ

на

По виднитѣ български: войводи, учители, трудженници, пожьртвователи, по народното ни дѣло, прѣзъ XIX вѣкъ, до освобождението на България.

I.

Въ съединена България.

Димитрий Шопа — Белоградчиско, Дѣдо Никола — Търновско и Видинско, Попъ Димитрия — Софиянецъ нарѣченъ, Г. Раковский — отъ с. Раково или Котелъ, С. Караджата — Тулчанско, Христо Ботьовъ — Калоферъ, Тотю — Търновско, П. Хитовъ — Сливенъ, В. Левский — Карлово, Дѣдо Цеко — Ломско, А. Кънчевъ — г. Свищовъ, Г. Бенковский — Копривщица, и други отъ българския въ Бѣлградъ легеонъ.

II.

Учители и списатели стари.

К. Фотиновъ — Самоковъ, Неофитъ Рилский, Георги Раковский — Котелъ, Маринъ Дриновъ сп., Т. Хрулевъ сп., — Свищовъ, Кьр. Пишурка сп. — Враца, С. Планинский — Свищовъ, Найденъ Геровъ, Христо Пулековъ, Л. Каравеловъ сп., М. Дриновъ, Якимъ Груевъ, Захария Трушевъ, Груйо Маслевъ, Найденъ П. Стойчовъ, Нешо П. Бранковъ, Найденъ Геровъ всички Копривщане, Момчиловъ, Т. Неновъ и братъ му Елена, Д. Цанковъ пуб. сп. Свищовъ, М. Балабановъ пуб. сп. . . . . Т. Бурмовъ пуб. сп., П. Р. Славейковъ пуб. сп.

Травня, Михаиловский сп., С. Миларовъ пуб. сп., В-щенний Клименъ мит. Търновски сп., Г. Крьстовичъ сп., Иванъ Найденовъ, Т. Пазарджикъ, Д. Ангеловъ Свищовъ, Хр. Ковачевъ (заточенъ) изъ София, Д-ръ Богоровъ сп., Сав. Филаретовъ с. Жеравна, Д-ръ Беронъ сп.. Палаузовъ, Ив. Гюзелевъ, С. Зографский и двамата Габровци, Даскалъ Илю Търново, С. Доброплодний, Сливенъ, Бѣлия даскалъ Христо Казанлъкли, Д-ръ Мирковичъ, Сливенъ, Д. В. Македонский София, Хрис. Даповъ пуб. книжарь сп. Пловдивъ, Д. В. Манчевъ пуб. книжарь сп. Пловдивъ, Отецъ Чолаковъ, Бончевъ сп., И. Кършовский пуб. списатель, и учит. Д-ръ Богоровъ. Момчиловъ сп.

III.

Труженници и пожьртвователи.

Георги Раковский (истезаванъ, заточенъ), А. Конкоглу Свищовъ, Д. Цанковъ, М. Балабановъ, Д-ръ В. Караконовски патриотъ Цариградъ, Г. Бурмовъ, Хр. Пѫпчилѣщовъ, Никола Пѫпчилѣщовъ, Д-ръ Чомаковъ, Братия Гешовци, Золотовъ, Кисяковъ, Тодоръ Л. Каблешковъ, Копривщица, Н. Мироновъ, Дѣдо Тошковъ, В-щенний дѣдо Папаретъ Букурещъ, Д-ръ Атанасовичъ, Братия Е. и Х. Георгеви, Влашко, Декоглу Станковичъ, Ив. Екзархъ, Цариградъ, П. Х. Боневъ, А. Филиповъ, Х. Мановъ (Софиянци интернирани), Коста Михаиловъ книжарь, София, В-щенний дѣдо Кириллъ, днесъ Видинский. Георги Савовъ Хасково, Ив. Джиковъ, Карлово, Т. Т. В. В, всички изгнани по бълг. чер. въпросъ бълг. владици.

II.

ВЪ МАКЕДОНИЯ.

I.

Войводи въ Южна Македония.[1])

Х. Христо, нарѣченъ туркоядецъ, патриархъ на войводитѣ и пьрвъ герой за освобождението на Гръция, Бочаръ

[1]) Освѣнъ старитѣ и, тъй да рѣкж, баснословнитѣ войводи и герои като: Марко крале, Боленъ Дойчинъ, Секула Дѣтенце, Георги Кастриотъ (този не е отъ баснослови, но е старъ отъ 250 год.).

или Бочваръ, Карашкай войвода, Жака отъ Гребенъ, Коста Релла, Константинъ Карабатакъ, Негуща, Али Зотъ, Каламата, Жерва, лѣвакъ, Колокотрони, Василъ Журка, Константинъ Михалъ, отъ с. Бѣлъ каменъ, Д. Дагибъ, с. Бесвани, Наумъ войвода, с. Костенецъ, Василъ войвода, с. Четирогъ, Стерио войвода, с. Бесовиня, Константинъ Никола, с. Зогоричани, Х. К. Никола, с. Зеленичe, Ставрото Николовъ, с. Рупища.

Въ Западна Македония.

И. В. Охридский, дѣдо Натанаилъ, Кусманъ Капитанъ патриархъ на войводитѣ, г. Охридъ, Коста Христовъ Миленовъ, г. Струга, Стоянъ Везенковъ, г. Крушово, Михалъ-бегъ, г. Кичя, Попъ Коста, с. Буфъ, Леонида бугарисъ, г. Охридъ, Спиро Ивановъ, с. мал. Църско, Спиро Шипчанский, г. Битоля, Ташку войвода, с. Галичникъ, В. Пулевский, с. Галичникъ, Мицко Крьстевъ с. Латово, Ангелъ Атанасовъ, с. Церъ, Григоръ Огненъ, Дебърско, Коста Николовъ, г. Приленъ, Д. Шикевъ, с. Църне, Петре, с. Кривогащани, Георги Лажо, с. Царевохъ, Диме Чакре, И. Бочваръ, Илия Царевичанецъ, Веле Бешмаде.

Въ Сѣверо-Источна Македония.

Илю войвода, с. Борово, Малѣшевско, корона на войводитѣ, както ще видимъ, Стоянъ войвода, Петърчкитѣ села, Георги войвода Малешевскитѣ села, Ангелъ Ганчевъ, с. Пиринъ, Тодоръ Паласкаровъ, с. Старчища, Братя Зимбилови, с. Горно броде, Стоянъ Карастояновъ, с. Крижово, Димитръ войвода, Стойно знаменитъ войвода 12 годишенъ, с. Крижево, Куно войвода, с. Леколъ, Атанасъ Даскаловъ, с. Старчища, Филипъ Стояновъ, с. Гайтаниво, Тодоръ Питасевъ, с. Ковелевица, Илия войвода, с. Илино, Ив. П. Георгиевъ (Попчето), с. Старчища.

II.

Учители труженници и списатели.[1])

Братия Миладиновци сп. и уч. г. Струга, В-щенний Партения, дебръ сп., Райко Зинзифовъ уч. сп. г. Прилѣпъ, В-щенний Мелатия уч. сп. Мелникъ, Глигоръ Пѫрличевъ уч. сп. г. Охридъ, Д. Узунчевъ уч. Охридъ (двамата интерн.), Димца сп. гръкоманинъ Охридъ, Стрезовъ (не заслужва никаква пенсия че е върлъ гръкоманинъ, С. Верковичъ, Сересъ, Д. Зинзифовъ уч. Битоля, В. Манчевъ уч. Битоля, А. Костенцевъ уч. Битоля, Н. Фильовъ пѣв. Битоля, Д. В. Македонский уч. пуб. сп. отъ с. Емборе. неподкупимъ отъ сър пропаганда, неуморимия дѣецъ. Д. В. Македонский, нѣкои отъ калнитѣ бълг. вѣстници отъ чистъ българинъ, отъ завистъ нарѣкохѫ го цинцаринъ, нотѣ се много излъгани. Ега да сѫ и тѣ като него род. българи. Той е учителствувалъ: Битоля, Струга, Воденъ, Скоп. и Плѣвенъ; Петре Орловъ уч., с. Зогоричани, Георги Динко уч. въ с. Зогоричани, Иванъ Б. Шумковъ, с. Церъ неподкупенъ отъ Сър. пропаганда, уч. сп. билъ уч: Крушово, Солунъ, Търново и София (заточенъ), Никола Ганчевъ г. Пловдивъ уч. Прилѣпъ, Иосифъ Ковачевъ сп. Щипъ, уч. Прилѣпъ и Велесъ, В. Поповичъ, Ибраила, сп. и уч. Велесъ, София, Самоковъ, М. Поповъ уч. Куманово, Якимъ Стояновъ уч. Кичя, Славка Бабанедѣлина уч. Битоля и Воденъ, Захария Динкова уч. Солунъ, Якимъ Сапунджиевъ и Пованче Сапуджиевъ публи-

[1]) До черковния бълг. въпросъ фанареотскитѣ владици не успѣли да погасѫтъ съвършенно бълг. книжовность въ слѣдующитѣ, въ Македония мѣста, въ които се чѳло и учило български: Битолско (освѣнъ градъ Битоля), Охридско (освѣнъ града), село Церъ[1]) съ околнитѣ села, Кическо, Тетовско, Велешко, Скобско, Тиквешко, Прилѣпско, Щипско, Кратовско, Кумановско, Кочанско, Дебърско, Банско. А отъ чер. въпросъ побългарени сѫ: Солунъ, Воденъ, Костурски села, Битоля, Охридъ, Ресенъ, Янковецъ, Крушово, Кукушъ, Дойранъ, Сересъ, Мелничко и Неврокопско.

[1]) (Бѣл. ав.) Селото Церъ е едно отъ най-голѣмитѣ села въ охридската епархия (250 кѫщи). То е много старо и историческо. Въ него има петъ черкви, много пергаментни книги, разни остатки на старини, които даватъ признаки, че Великата школа на св. Климентъ лѣжала къмъ Истокъ на това село. Относително Великата и много интересната школа, другадѣ обширно ще говорѫ. За гордость го считамъ да кажѫ, че селото Церъ е мое родно село.

цисти ва Атинна. Стеф. Ивановъ уч. Велесъ, Коп. Босилковъ, с. Копривщица уч. Велесъ, Г. Папучовъ, Сливенъ, уч. Велесъ, Стоянчо Костовъ пърге уч. Скопие (интернираиъ) П. В. Сарафовъ с. Гайтаниево уч. Серешко (заточенъ), Георги Чолаковъ, уч. Неврокопско, С. Салгонджиевъ уч. Сересъ, В. Диямандиевъ уч. Охридъ, М. Ботли сп. министръ въ Атина (1862) г. Иованъ Пандази Крушовли сп. и уч. на царското семейство въ Атина, Кузманъ Шапкаровъ, охридянецъ, сп. и уч. Кукушъ, Прилѣпъ. Битоля.

III.

Труженници пожертвователи:

СОЛУНЪ:

Насте Стояновъ, Крушовалия, (заточенъ), Братия Шумкови, Крушовали, Герасимъ Константиновъ, отъ г. Щипъ (заточенъ въ Адана по народни работи). Иосифъ терзи, Андрея, Аверкия, Константинъ Евровъ, отъ Т.-Пазарджикъ, книжаръ, Дим. Бошковъ, Велешанецъ, Братия Паунчеви, Охригяни, уч. Станчо и уч. Андрея.

ВОДЕНЪ:

Единственния патриотъ, който упропасти имотъ и животъ за възражданьето на българщината, бѣше въ цѣлия градъ Водонъ, Димитрий, Гроговъ.

КОСТУРСКО:

Никола Шутта, Костантинъ Д. Ивановъ, Никола попъ Христовъ, покойния Белевъ, който около 1845 год. завѣщалъ около милионъ лева въ Атина за да се поддържаватъ бѣдни ученици, също покойния Душица не помалка сумма завѣщалъ въ сжщия градъ.

БИТОЛЯ:

Инициаторитѣ за отвараньето на бъл. училища въ г. Битоля — както това ще се докаже отъ подробния ми описъ по възраждането на българщината — бѣхж: Илия Собожиновъ (отъ с. Царъ), Пере и братъ му Коне Караджови, Х. Петко, (г. Битоля), В. Манчевъ (Свищовъ) и автора на тжзи (още 1859 г.). Подиръ отвараньето на бъл. училища живо участие взѣхж: Д-ръ Константинъ Мишайковъ (с. Патело) единственния патриотъ, защитникъ и пожертвователь на 500 т. л. наведнъжъ, съ които се купи Пиперъ-ханъ и построихж се училища и параклисъ. Покойния Д-ръ Мишайковъ заслужва за въздиганье на памятникъ; Братия Робеви (Димитрия и Николаки), Ризо Димитровъ, Д. Оцевъ, Д. Радевъ, Тодорче, Стойко Шумковъ церапецъ и др.

ОХРИДЪ:

Попъ Василъ, Никола Мустревъ, Глигоръ и Христо Пеунчеви, Петръ Огненъ, Ангелъ Простановъ, Глигоръ Боядjия, Илче Чобанъ, Коста Расмовъ, Якимъ Сапунджиевъ, Ангелъ Яневъ, Япе Цоколъ, Веле Ристески, Попъ Ристо Миленковъ, Ристодулъ Топенчевъ, Сарафъ Митополъ, Димитрия . . . и др.

СТРУГА:

Коста Христовъ Милсиновъ, Георгия Чакаръ, Мате Чолаковъ, Коста Ристевъ, Атанасъ Мушковъ, Янкулъ Дудулевъ и др.

ПРИЛѢПЪ:

Коте Пазо, Наумъ Даскалъ, Ристе Даскало, Кондо Чичо, попъ Стойковъ, Василъ учитель, Д. Миладиновъ, Иродanъ Ежипо (Велесъ), Методий Кусевъ (днесъ архиерей, И. Д. на Старо-Загорский Митрополитъ). Единственния и безпримѣрний дѣецъ, поборикъ, Тружникъ, пожьртвователь, проповѣдникъ, самоотверженникъ и патриотъ въ г. Прилѣпъ е сжщий М. Кусевъ; Коне Чешларъ, Адамче Зуграв, Ристе Пърцанъ, Здраве Търпиврагъ. (Б. ав.). Въ горѣизложенитѣ дѣйци достойнъ е да се причисли и М. К. Цѣпенковъ отъ г. Прилепъ.

КРУШОВО:

Попъ Иованъ (Струга), попъ Ристо попъ Стефановъ, (заточенъ), Никола Петровъ Груйоски, Секулъ Гьоревъ и синъ му Веле, Ицо Каровъ, Х. Ан. Замфиръ, Деспотъ Дренко, Павле Корде и синове: Траико и Коле, Фиданъ Дренко, Наумъ Аврамоски, Тасе Кюмурджи, Хр. Нешковъ и синове. Илия Тошевъ, Димитрия Велевъ, Апостолъ Томало, братия Силяновци, Братия Чунтурлиовци, Янакия Здраве, П. Панто, и др.

Горнитѣ родолюбци во главѣ на своя учитель, И. Б. Шумковъ, който имъ бѣше: първъ учитель, общинаръ, писаръ, адвокатъ и пр. пр. шесть непрѣривни год. се борихѫ съ богатитѣ и силнитѣ крушовски власи[1]) (цънцаре) и, сѫдебнимъ порядкомъ, побѣдихѫ и опозорихѫ властитѣ. Същия учитель е, който прѣтърпѣ три вистрела: отъ гръц. Владика Мегетия, Дебърски, Антима (убийцата на Ек. нам. Теофилакта) и отъ цинцаритѣ. Него два пѫти наклеветихѫ и прогласихѫ за бунтовникъ (1869 72 год.) и съ 800 т. л. рушветъ осѫдихѫ тур. власти, въ Битоля (на Топалъ-Ахмедъ-пашовото врѣме) да се обѣси въ г. Лоринъ. И ако да не бѣхѫ: Христо Пѫпчилѣшковъ, Д-ръ Чомаковъ. Н. В. Панаредъ, въ Цариградъ, и Д-ръ Мишайковъ въ Битоля да го отърватъ, нѣмаше го днесь на свѣта.

И. Б. Шумковъ (спорѣдъ свидѣтелствата отъ бълг. крушовска община, отъ 1875—78 подписании отъ 60 души и азкрѣпени съ два крушовски печата) биде заточенъ въ Канръ (Африка).

---

1) Влашкитѣ села: Моловища, Гопешъ, Невѣска, влашка Клисура Магарево, Търтево и други нѣкои малки села населението е почти власи, а въ г. г. Битоля, Охридъ, Ресенъ, Янковецъ, Прилѣпъ, Велесъ и Скопие, намиратъ се по нѣщо цинцари, но голѣмото болшинство сѫ българи. Въ г. Крушово обаче (отъ (3000 кѫщи) е единственното въ цѣла Македония огнище, въ което живѣятъ най-много власи, арнаути и до 800 кѫщи българи, но първитѣ два елемента сѫ: най-богатитѣ, фанатицитѣ, прѣдателитѣ, подкупвицитѣ и най-върлитѣ грькомани и гонители на бълг. народъ. Гордостьта, или тъй да рѣкѫ, глупостьта на тѣзи цинцари ги кара да си мечтаѫтъ, че тѣ сѫ короната на всичкитѣ власи въ Македония, но останѫхѫ излъгани, че бидохѫ позорно победени отъ българитѣ, както това ще видятъ г. г. читателитѣ ни въ обширнитѣ ми дѣяния по възрождението на българщината въ Македония отъ 1859 год. до 1878. (Б. на ав)

ВЕЛЕСЪ:

Кжщата на Братия Шулевци, Драндаровци, Замфировци, Богдановци, кушевци, Васовци, и др. нѣкои.

КИЧЯ:

Попъ Коста Прѣчистенски, Якимъ Стояновъ уч. Х. Михаилъ Костанциевъ книжарь, Ив. Б. Шемковъ, Траянъ Касанъ. Въ врѣме испжданието на грѣц. владика Антимъ отъ Прѣчистенския манастирь (1874. 15 Августъ).

СЕРЕШКО

Н. В. прѣподобие ар. Харитонъ, и уч., П. В. Сарафовъ (и двамата заточени по бълг. дѣло 1881 г. Въ Азия въ г. Хакаманъ). За дѣецъ се счита и К. Сарафовъ, С. Верковичъ и уч. С. Салгонджиевъ, много спомогнахж по черковния въпросъ.

БАНСКО:

Никола Ивановъ (Х. Ляско). Лазаръ Николовъ Тодовъ, Д. Кандитъ.

РАЗЛОГЪ:

Христо Ив. Венедиковъ, Георги Алексовъ, Попъ Иванъ, Попъ Панаиотовъ, Лазаръ Алексовъ и Илия Минковъ. Горна Драгница: уч. Цвѣтковъ, Захариевъ, Попъ Коста отъ с. Годлево, Попъ Партения, Никола Каназирский, Попъ Никола Опашковъ, Стоянчо Котовъ, уч. Блажо Клисаровъ, Иванъ Високия и др. 4 заточенъ.

ЩУПЪ:

Уч. и дѣецъ Иосифъ Ковачевъ и братъ Михаилъ, и Димитръ Павловъ.

СТРУМИЦА:

Отецъ Дяконъ Агапия (г. Кюстендилъ), уч. Ристо Джумалиевъ.

ДОЙРАНЪ:

Уч. Никола Дунчевъ, В. Мачуковский, С. Михаиловски.

СТРУМИЦА:

Дѣецъ: Константинъ Руссевъ и К. Шулевъ.

КРАТОВО:

Уч. Стевчо и Димитрия. Мелникъ Ласкаръ Теофановъ (заточенъ въ Адана и умрѣлъ тамъ) Кочанско: Георги Лототетъ.

IV.

По геройството на Илю войвода и нѣкои други.

Героя отъ с. Берово, (Илю войвода) разгнѣвенъ отъ турскитѣ постоянни произволи, а именно на мърснитѣ дѣла на натрапенитѣ турски поляци, които безнаситно угаждали и си угаждатъ и днесь на своитѣ страсти и прищевки въвъ: Малѣшеско, Струмичко, Петърчко и Мелничко съ имота честьта и животътъ на българитѣ, опълчилъ се въ всѣкакво отношение, съ дружината си противъ тѣхъ и, въ кратко врѣме, ги изтрѣбилъ отъ този свѣтъ.

Войвода, дѣдо Илю, цѣли 30 години воювалъ низъ Македония. Посрѣдъ пладнѣ, съ четата си, заминалъ прѣзъ срѣдъ градъ Кюстендилъ, а турцитѣ и власъ имъ не смѣяли да ги нападатъ. Сжщото юначество показалъ и въ г. Егри-Паланка, отъ гдѣто извлѣкъкъ, вънъ отъ града, самия Мудюринъ, който истезанъ, съ клѣтва се обѣщалъ, на войводата, че нѣма да прислѣдва него и четата му. Но щомъ се отървалъ отъ ржцѣтѣ му, испратилъ потера подиритѣ му. Илю войвода като узналъ за коварството и невѣрностьта на Мюдурина, смѣло се отправилъ въ града, зграпчилъ за врата обвилъ лѣвата си ржка въ космитѣ, а въ дѣсната измъкналъ ятагана си и повелъ Мюдурина прѣзъ града и го принудилъ като

телалъ да вика: „никой да не закачя войводата, че главата ще фъркне на оногозъ, който му продума нѣщо лошо!“

Прѣзъ г. г. 1877—78 дѣдо Илю на стари години се бори на Шипка съ русситѣ, прѣдъ които първъ той се отличилъ: по юначество по военно искуство, за които и се възнаградилъ съ най високия русский орденъ, който посимъ, и самитѣ генерали му държали подъ козирогъ. Този герой и днесь живѣе въ г. Кюстендилъ съ заслуженната си пенсия.

Стоянъ войвода не бѣше по доленъ отъ Илю. И той се слави по своето юначество. Той истреби всичкитѣ янкеседжи и деребеговци по Петърчкото, както и други геройства показа въ Македония.

По мжжеството, постоянство и самоотвержностьта присъединявамъ и войвода Стойно, (отъ с. Крижово). Той е синъ на единъ богаташъ, който юначки войводува цѣли дванадесеть години и сасипа сумма турци. Неговитѣ другари прѣдадохж се на турцитѣ, а той, ако и самъ избѣга въ гората и не се прѣдаде. Стойно войвода и днесъ живѣе въ г. Дупница.

Пѣсень на заточенъ учитель.... (изъ с. ц.)

Сѐ въвъ тайность азъ сиромахъ,
Младость своя днесь си губа!
А на явѣ, хичъ не могатъ!
Народъ отъ сънъ да буда. [2]

Кой е отъ насъ родолюбецъ,
Нек' си простре дѣсна ржка;
Нека бжде полководецъ,
И нек' развие бейрака. [2]

Нашъ царь султанъ прадолюбецъ;(?)
Родъ български припознава,
Никакъ не е той злотворецъ
Сам' на злодѣй ни остава! [2]

Несме гръци ни цинцари,
Ни пакъ клѣти арнаути;
Ал' народъ чистъ, сé бугари
Ни пакъ сърби, тѣ надути. [2]

Свободата право дава:
Всѣкъ за свое да се бори;
Народъ вѣра да спасява,
Гдѣ български се говори. [2]

Плачь на Македония.

На върхъ Пиринъ-Планина
Отчаянъ гласъ се чюе,
Македония плаче,

Ридае и проклина
Европа цѣла всуѣ;
Утѣшение не раче.

„Проклѣта и триклѣта
Да бѫдешъ ти Европо
Блудница Вавилонска!"

Че ме остави клѣта
Да гинѫ въ тѣшко робство
Подъ тѣшка рѫка турска

Що ли съмъ азъ злощастна
На тебе прѣгрѣшила,
Та ме толко прѣзирашъ?

Ил' оти съмъ българска
Земя съ злато покрита,
Та ми толко завиждашъ?

Къмъ васе, мили сестри,
Българио свободна
Рѫцѣтѣ си простирамъ.

Я виште моитѣ раній
колко сѫ тѣ грозни!
Избатете ме, викамъ!

Пуснете лева мощний
Да ревне изъ Пирина
Да гръмне съ громъ прѣстрашний,

Да смаже нѣмецъ злобний,
Да падне тиранина
Мѫчитель нашъ вчерашний!

Македонский маршъ.

Македонци ставайте
Орѫжие запасвайте
Отечество отнемайте

Англичани и нѣмци
Италианци и гърци
Искатъ да сме подъ турци.

Ой горо горо, ти Пиринъ планино!
Пещѣри отварай
Юнаци прибирай
Лѣте ги прохладвай
Зимѣ ги съгрѣвай,
Да се борятъ, горо,
За народъ свободно.

—

„За насъ било грѣхота

Да добиемъ свобода
Безъ да си лѣемъ кръвтьта.
Грѣшката имъ на врата!
Ний не си лѣемъ кръвтьта
Ке добиемъ свобода
Ой горо горо, и проч.

—

Напитѣ братия свободни
В'помощь намъ се готви
Но никакъ безъ Руссия,
Кръвьта си лиж!
Имаме крѣпость
Пирински планини,
Пирински пещери.
Ой горо горо, и проч.

Горнитѣ двѣ пѣсни сж отъ *П. В. С.* и буквално сж напечатани.

Отъ горното кратко мое описание и изложение: на войводи, учители, списатели, пожьртвователи и въобще труженици, ще се увѣрятъ г. г. читателитѣ, че при всичкитѣ двойни или тройни натиски и гонения отправени къмъ македонскитѣ българи, ще дойдѣтъ до убѣждение, че въ нищо не стоятъ подолѣ македонцитѣ отъ своитѣ си свободни братия, но даже, както се указва, въ нѣщо по-високо стоятъ, а именно съ войводитѣ и пожертвувателитѣ си. Слѣдователно ония публицисти, доморасли списатели, оратори, властвующи, доктори, прѣдставители (вишегласиевци) отъ свободнитѣ българи, които за клевети и укоръ живѣятъ въ отечеството си и, които, несправедливо се лигавать и се произнасятъ: „македонцитѣ не сж бълг. елементъ, сърби стават, — гърци, цинцари, арнаути, мухурджии гнусна помия и пр., отъ която нищо не става.“

Тѣзи г-да, види се, или не сж се запознали още: съ духътъ, характерътъ, рѣшителностьта, приимуществата и

мѫжеството на своитѣ братия, въ Македония, или же освоенни: отъ завистъ, злоба, пристрастие, инатъ, памятозлобие и отвращание къмъ тѣхъ (македонцитѣ), та за това гущери бълватъ за тѣхъ. Я прозей се дивна гора, та си лапни тие хара! (мак. поговорка). Я вижте, г-да, прѣдъ васъ стои фактътъ, че всичкитѣ, почти, занаяти и търговия, въ София, не сѫ ли въ рѫцѣтѣ на македонцитѣ? Ето ви необоримо доказателство.

При всичкитѣ неумѣстни, ниски и груби епитети отдавани, отъ нѣкои пълзящи единици, на македонскитѣ българи, Македония ще поблагодари на всички, отъ сего рада благородни (?) чада и ще имъ приповни турската поговорка: „денизе душенъ, илана сарълъръ.“ А горното описание ще имъ оставѫ, да имъ послужи за вѣчно оглѣдало.

Къмъ главатаритѣ на партиитѣ въ България, безъ разлика.

„Нѣстъ бо человѣкъ, иже поживелъ и не согрѣшилъ“
„Както сѣнката слѣди тѣлата ни, тъй и грѣшкитѣ — работитѣ ни и душата ни.“ [*Вас вел.*].

Отъ казапото до тукъ, отъ олицетворенната Македония не остава вече пикакво недоумѣние и съмнѣние, че неосвободенитѣ, въ Турско, българи се памиратъ: въ лошо, незавидно и плачевно положение, въ всѣкакво отношение. За това тѣ, справедливо сѫ заставени да се надѣвѫтъ на своитѣ свободни братия, домогнати разбира се, отъ освободителката имъ Руссия. А пакъ азъ, (Македония) като часть отъ цѣлия български народъ, отъ името на 2,000,000 неосвободени българи простирамъ изнемощенитѣ си вечъ рѫцѣ къмъ всичкитѣ шефове на фракциитѣ въ България и съ горѣщи сълзи ще ги моля, да оставатъ на страна личнитѣ си: гонения, оскърбления, отмъщения и злоби, и да си подадѫтъ братска рѫка и благъ поглѣдъ всички, а именно: Цанковисти, Каравелисти, Стоиловисти, Стамболисти, Величковисти, Радослависти, Демократъ-Социалисти и пр. и сериозно да поразмислятъ, както за не-

обходимото помирение съ Руссия, която е била единственния хранителенъ продуктъ за цѣлото славянство, тъй сжщо за бѣдствията, които отъ день на день сж трупатъ и стоварватъ на главата на пъшкающитѣ ваши братия въ Турско.

Ако г-да водителитѣ на горѣказаннитѣ лагера не се сближжтъ за общенародна облага и дѣятелность, да не приписватъ за грѣхъ на угнетенитѣ си братя, ако тѣ си приспособжтъ на себе си надѣждата на гръцитѣ — исказана прѣди тѣхното освобождение — и ви я кажжтъ: „Сниро Мило ме то пена, Джако Коста ме то пала, левтероси то Еллада“.

Въ сжщето, на гърцитѣ, положение се намира днесь и Македония, която прѣдизвикана ще каже: „Духовенството съ Богомолството, г. Цанковъ съ болфеството, г. Каравеловъ съ руссофилството, г. Величковъ съ умѣренностьта, г. Стамболовъ съ австрофилството, г. Радославовъ съ руссофобството, г. г. македонцитѣ съ партизанство и хазърлапството (о, пардонъ, щѣхъ да кажж съ готованството) и г. Стоиловъ съ обѣщания, Ишала! щ'освободятъ Македония!

Колкото за растуха ще си приповня Македония българската поговорка:

„Надѣвай се, о, ти Марена,[1])
На корабъ на дѣдо Харона.“[2])

Отъ голѣмитѣ съвѣти и настоявания на олицетворенната Македония, за да се помири Съединена България съ освободителката си, г. г. читателитѣ ще се освожтъ отъ любопитство и ще попитатъ: „какво добро отъ подобрѣнието, съ Руссии, ще добие България, и какво зло я послѣдува, ако се намира въ обтегнати отношения съ нея? и кой е способътъ за сближаванието на двѣтѣ държави?“

Его прѣлиминарния (лаконическия) отговоръ на олиц. Македония за **добритѣ послѣдствия:**

---

[1]) Т. е. Сниро Мило съ перото, а чичо Коста съ сабята [пала] ще освободятъ Гръция!! Ще освободятъ, колкото бълг. въстания освободихж България. Щѣхж да се скитатъ още 9 год, ако не бѣше Руссия да освободи Гърция.

[1]) Марена е богиня, една отъ бълг. боснословни богове. Тя е господарь и водитель: на дяволитѣ и смъртьта и пр

[2]) Харонъ е билъ прѣвозачъ на душитѣ на оня свѣтъ.

1) Съ помиряванието на Бъл. съ Руссия, ще ускори припознаванието на Н. Ц. Височество милий ни господарь, отъ век. сили и, веднага, ще се подобри и усили положението му съ външната политика; 2) българската войска и военнитѣ потрѣбности ще се намалѫтъ и тя (войска) нѣма да стои готова и на щрекъ, грозима отъ ближнитѣ съсѣдни държави; 3) търговеца у насъ свободно и обширно ще развие своята търговия. Капиталиста, безъ страхъ ще раздаде и распространи парата си между бъл. народъ въ всѣкакви прѣдприятия; 4) землѣделеца спокоенъ и незастрашимъ, повече и по-богато и охотно ще обработва и посѣе недвиж. имоти, и урожая и всѣкакъвъ видъ продукти ще ги продаде по-скѫпо и въ брой; 5) данъкоплатеца като е увѣренъ, че отъ всѣкоя страна се радва на свободата и че: имотътъ, честьта и животътъ му не сѫ изложени на никаква опасность, съ готовность ще си плати даждието си; 6) българскитѣ както и чуждитѣ поддапници притѣжатели на имоти и капитали усигорени бидещимъ, ще почнатъ взаимно да търгуватъ и, ето, че български народъ почналъ да прогрессира и обогатява, забравилъ: каприциитѣ, псувнитѣ и взаимнитѣ гонения и, че се прѣдалъ всѣкой на своята работа, спокоенъ съ намаляванието на данъцитѣ.

Лошитѣ послѣдствия.

1) Съ неподобрението ви съ Руссия, несправедливо отнема се и се натиска на българинътъ: проникналото у него чувство, институтъ, идеяла, мисъльта, независимостьта, дадена человѣку отъ Бога, нравственната признателность, волята и любовьта му къмъ нѣщо, вѣрванието, прадедовнитѣ му прѣдания, които за него сѫ свято нѣщо и, въобще, свободното слово, което му е падарено отъ проведанието, а отнето отъ смьртнитѣ свѣтски власти; 2) може нѣкой да каже: „въпроса за помиряванието ви съ Руссия е маловаженъ и невзискателенъ“. Това само не е истина. Че този въпросъ е жизненъ, мѣродавенъ, необходимъ и общожелаемъ за България, то е вече неоспоримо нѣщо. Този въпросъ вече стана парламетаренъ у насъ и, че той съ небивало болшество, па-

стоятелно се изисква отъ народнитѣ прѣдставители въ послѣдното Народно XIII Събрание, това е вече неоспоримъ фактъ. Отъ депутати казвамъ, които прѣставляватъ цѣлия народъ и неговата воля и гласъ; 3) търговеца като слуша и вижда постоянnитѣ въ Бъигария кризи на държавници и власти, справедливо се страхува да рашироч района и кржга на своята търговия, както въ България, тъй вънъ отъ нея; 4) капиталистьта или богаташина, вмѣсто да раздаде парата по разни прѣдприята, правителственни или частни, напротивъ, ограничява въ тѣсна рамка търговията, чува си парата и я вързва въ 2—3 възела; 5) данъкоплатеца, търговеца, фабриканта, индустриялеца, земледѣлеца и въобще всѣкой гражданинъ, туземецъ или странenъ, като осѣща че: имотътъ, честьта и животътъ гросятъ се, отъ постоянни бъркотии въ една държава, разочарованъ не плаща, таисе, бѣга, и всичко е въ застой. Нека не ни радва малкото движение на търговията, въ София и Пловдивъ; нека да метнемъ единъ поглѣдъ на провинциалнитѣ, въ Бъл. градове и ще видите, че всичко е въ голѣмъ застой и, вѣрвамъ, че ще се присъедините съ мене за тѣхната участь на злото и ще ги съжалитѣ; и 6) като сте въ добри отношения съ Руссия, ще ви остане врѣме и, силни ще бждете, да помислите за подобряването и свободата моя (Македония) нали?

Относително помиряването съ Руссия, ето единъ скроменъ и простодушенъ на Македония проекътъ или способъ.

Да се избератъ отъ срѣдата на народа ни по трима души, похладнокръвни хора, отъ всѣка отъ поглавнитѣ партии въ България, облѣчени въ народни бъл. дрѣхи. Тжзи паивна, тъй да рѣкж, депутация да се придружава отъ: Н. В-щество Търновский митрополитъ, г-на Климента, и г. Д. Цанкова и, во главѣ, нея, г. Прѣзидентъ министръ или военния — или пакъ само г. Прѣдсѣдателъ на Народното Събрание.

Тжзъ 15 членна депутация безъ задни, лукави и условни, мисли да се прѣдстави прѣдъ Н. И. В. Всеруссийский Императоръ приносяща Му хлѣбъ и соль, когото искренно да го увѣри, че цѣлия бъл. народъ припознава, че негова свобода се дължи на Руссия; крайно е признителенъ и ще бжде такъвъ, вѣчно къмъ своята освободителка, и че той мжчно ще може:

да съществува, уголѣмява, развива и благоденствува безъ да бѫде въ добри отношения и съ велика Руссия.

Отъ името прочемъ на цѣлия бъл. народъ покорнѣйше да помоли, депутация, царя покровителя, Николая II да благоволи да опрости на бъл. народъ и съ добро око да поглѣдне на него, като на младъ и неопитенъ въ политический животъ, и че той въ нищо не е виновенъ. Ако подобна откровенна депутация не сполучи въ своето намерение, нека проклиня Македония, да останѫ, въ каквото се намирамъ положение.

Заключение.

Г-да Македонци!

Нека знаѫтъ всичкитѣ ваши съотечественници: до дѣто тѣ, взаимно се мразятъ, гопятъ и клѣветятъ; ставатъ орѫдие на разни партии въ България и, не знаѫтъ, че отъ всѣкое правителство, въ нея, иматъ нужда; до дѣто тѣ не се стараѫтъ: за своето обединение, морално и материално развитие и обогатявание; не молятъ, посрѣдственно или направо великитѣ сили, за приложението, въ Македония, на 23 чл. отъ Берлинский договоръ; прѣждеврѣменно се лжжатъ и пращатъ, въ Турско, бездѣлници, да бунтуватъ и излагатъ невинни людие, въ отечеството си, на: грабѣжъ, сѣкъ, плѣнство и олелии и то, прѣди подобрѣнието съ Руссия, и му дойде врѣмето, да знаѫтъ, че тѣ, македонцитѣ, като дѣца се лъжѫтъ. Да, и това за тѣхно знание, че ако тѣ, во врѣме, не загазятъ пьрвѣ рѣката и не прѣтърпятъ и принесѫтъ кръвави жертви, увѣрявамъ ги, да се не надѣватъ за своя свобода, и че Македония ще бѫде дѣлима! Дано моитѣ прѣдричения и прокобявания да не бѫдѫтъ вѣрни и сбѫднили се, но ако моитѣ доброжелатели и списатели не постѫпѫтъ и пишѫтъ благоразумно, още дълго врѣме ще бѫдѫ истезавана и заробена и, най-послѣ, достояние и плячка на разни племена.

Като чуствувамъ, че съ моето многословие отекчихъ г. г. читателитѣ си, сетихъ се, че мѣрка на всѣка рѣчь не е опзи, който говори, а който слуша, свършвамъ съ слѣдующитѣ двѣ пѣсни:

Пѣсень
на
ИЗГНАНИТѢ.

До кога ти, о, гѫсеницо, чужда,
До кога, ти турско качество?
Доще врѣме, да извикаме синца:
„Стига тѫпчи наш' отечество! (2)

Вѣроломно ти Българско прѣдавашъ,
И закони, гордо, днесъ тѫпчешъ;
Англо-нѣмско орѫдье ставашъ
Веч'не търпимъ ти да ни мѫчишъ. (2)

Българинътъ убѣденъ, вече знае,
Че царь русский далъ му свобода;
Надъ Българско, той да бди днесъ умѣе;
Той ще го пази отъ всѣк' вреда (2)

Постѫпката, но кой да е владѣтель,
Нес' търпи и става омраза,
Щомъ тя е лоша, общий е вредитель.
Дас' царува, надѣжь е празна. (2)

Най-скѫпото, за насъ е днесъ родътъ ни,
А слѣдъ него поддържка русска.
Нека се махне, нѣмецъ, изъ домътъ ни,
Че насъ грози гибель австриска. (2)

Вънъ, вънъ! злобнитѣ експлоататори,
Поробихте, наш' отечество.
Нѣма нужда отъ нѣмци маджари,
Вънъ, изчезни, изъ наш' семейство[1]).

[1]) По напѣвътъ на царь Отоновата пѣсень

Народна македонска пѣсень на Миленка войвода.

„Не плачи, брате Миленко, не жали,
Ал' скочи, юначки байракъ си разви. (2)
— Како да не плача, сестри, не тажѫ,
Кога я сиракъ, во зандanъ си лежѫ? (2)
— Рипни, Миленко, и сабя прѣпаши.
— Не можа, во затворъ ми снага изгни (2)
— В'твоя тайфа к'имашъ, насъ двѣ, дружина
— Некьу, вие сте тайфа несговорна! (2)
— Скочи братъ Миленко, конь насъ поглѣдни.
— Не смѣя, вие сте слаб' не кадърни (2)
— Хайде, пролѣтно врѣме веч' настана.
Не ставамъ, безъ войвода, дѣд' Ивана![1]) . . . (2)

КРАЙ

Улицетворенна Македония.

---

[1]) По напѣвътъ: „неплачи моме не жали . . . .“

Пропустната бележка:

Спорѣдъ жур. „Свѣтлина“, отъ 1 Януарий т. г. № 1 всичкитѣ, почти бълг. войводи въ Влашко били поддържани отъ Коста Христовъ Милсиновъ, отъ Струга (б. ав.).